

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΗΧΩ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Διευθυντὴς Ν. ΦΑΛΗΡΕΥΣ ΒΕΗΣ

Συντάκται Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ι. Ν. ΓΡΥΠΑΡΗΣ.

ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΤΕΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἐκδότηαι: Κ. ΖΙΒΙΑΔΗΣ ΚΑΙ ΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φυλλάδιον: Σεζαὶν βέν, «Ἐνας γάμος». — Ψυχῶν, «Ἀνοικτὰ γράμματα». — Ι. Γρυπάου, «Σκαρβατοὶ καὶ Τερρακόττες». — Ἀργύου Ἐφταλιώτη, «Μοναζιά». — Ι. «Τὰ θαυμάσια συμβεβηκότα ἐνδὲς μάγου». — Ἐξωφύλλου: Σάνκο Πάνδας, «Ἀπογεματιανή». Γ. Ι. Κάφ. «Ἀνάλεκτα». — «Ἀλληλολογία». κτλ.

Συνδρομή: Ἐν Κωνσταντινόλει γρ. 40. — Ταχυδρομικῶς γρ. 54. — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 12. — Ἐκαστον φυλλάδιον γρ. 1.
Ἄμα τῇ πληρωμῇ τῆς συνδρομῆς δίδεται τὸ πρῶτον μέρος τοῦ μηνιαίου φύλλου.

Adresse: N. PHALÈRE BEY

Directeur de "L'ECHO LITTÉRAIRE,,

12 Rue Haratchi, Galata - Constantinople.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Τύπος Κ. ΖΙΒΙΑΔΟΥ καὶ Σακ, Γαλατῆ, ὁδὸς Χαριστοῦ, ἀριθ. 12.

ΑΠΟΓΕΜΑΤΙΑΝΗ

Τὸ χέρι μου μένει ὀπλισμένο μὲ τὴν πέννα· ἔτοιμη ἐκείνη νὰ κηλιδώσῃ τὸ κάταστρο χαρτί· δὲν τολμᾷ, καὶ στεγνώνει ἡ μελάνη στὸ ῥάμφος τῆς καὶ τὸ χαρτί μένει καθαρὸ.

Θέλω νὰ γράψω τὰ νέα τῆς ἐβδομάδος, ὅπως σὲ καλόμαθα, ἀφεντικό μου, καὶ δὲν βρίσκω οὔτε τὰ παλιὰ μέσα στὸ ἄδειο κεφάλι μου.

Ὁ νοῦς μου πετᾷ ἐκεῖ μακριὰ στὴ Ρωσία. Ἄλλὰ δὲν τὸν σύρουν αὐτὴν τὴν στιγμή οὔτε αἱ μεγαλοπρεπέσταται τῆς στέφews τελεταὶ οὔτε τὰ ἀτυχῆ τῆς Χοδίγσκας θύματα.

Πετᾷ ὁ νοῦς μου, στὸ κτῆμα πού περιωρίσθηκε θεληματικῶς, ἡ περὶ ἀπεριόριστη φαντασία, ὁ κόμης Τολστόϊ.

Εἶνε ἀρὰ γε τὸ λισγάρι στὰ χέρια του εὐτυχισμένο σὰν τὴν πέννα;

Τὸν ἐρημίτη, πού ἔγραψε μὲ βαθεῖα βαθεῖα καὶ ἄφραστη παρατηρητικότητά, γιὰ τὸ ἀφύγλα τῆς Ρωσικῆς κοινωνίας καὶ γιὰ τὸ καταπάτι, βέβαια, θὰ τὸν συγκίνησαν τῆς στέφews αἱ τελεταὶ.

Ὅμως στὸ δυστύχημα τῆς Χοδίγσκας, τὸ χέρι του ἀπῆκε τὸ λισγάρι, τὸ χέρι ἐκεῖνο τοῦ χρειάζεται τώρα, θὰ σκορπίσῃ ἀγαθοεργίας. Ἔστειλε τὴν κ. κόμησσαν στὸν τόπο πού ἔγινε ἡ καταστροφή, γιὰ νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθεια. Τὴν κόμησσαν Τολστόϊ, τὴν στέλλει ἡ περιέργεια τοῦ συζύγου τῆς στὴ Μόσχα· ἡ περιέργεια πού θέλει νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀλήθεια καὶ ἀναλόγως νὰ ἐργασθῆ γιὰ τὴν συμφορὰ. Ὁ ἄνθρωπος πού ἔγραψε τὰ «λαϊκά» πού μέσα φαίνεται, ὅλος ὁ οἶκτος ὁ βαθὺς γιὰ τὸ μουζικο, δὲν ἔγραψε μόνον λόγια, ἀλλὰ καὶ μὲ ἔργα θέλει, ὄχι μόνον τὴν ἀνακούφισι τοῦ χωρικοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἠθικοποίησίν του καὶ τὴν καλλιτέρευσίν τῆς τύχης του.

Καὶ σὺ, ἀφεντικό μου, ὁ ἴδιος εἶσαι· μὰ ξεφυτρώνεις καμμιά φορὰ ὑπερκαπιστῆς ἀνθρώπων, πού καθόλου δὲν ἔχουν τὴν ἀνάγκη σου· ἐνῶ πάλιν, δὲν εἶσαι εἰς θέσιν νὰ βοηθήσῃς, ὅσως ἔχουν ἀνάγκη ἀληθινῆ.

Χθὲς, μὴ νέα κόρη μού ἔπαιξε τὸν ὕμνο τοῦ Σαμάρα στὸ πιάνο καὶ γώ, δὲν ξεχωρίζω μὴ νότα, μὰ ἐκείνη ἡ μουσικὴ εἶχε παρὰξενὴ γοητεία φαίνεται καὶ μὲ συγκινοῦσε καὶ μέκκαμνε περήφανο. Τὴν σύνθεσε ὁ δικός μας ὁ Σαμάρας. Καὶ στὸ τέλος, τὸ ἄσμα τοῦ Παλαμά. Νὰ ζήσης, ἀφεντικό μου, πού μου τὰ ἔστειλες αὐτὰ ὅλα, γιατί ξέρεις πῶς ἐγὼ ἂν δὲν καταλαμδάνω ἀπὸ μουσικὴ, ἐγὼ ὅμως καρδιά πού εὐγνωμονεῖ ὅλους ἐκείνους, πού ἐργάζονται γιὰ νὰ ἐπυκαφέρουν τὰς ἐννεὰ μούσας, στὰς ἀγαπημένους των Ἀθῆνας. Ἄς ἦνε εὐλογημένοι.

Προχθὲς σὲ μιὰ συνάθροισι ἔκαμα μιὰ παρατήρησι. Δυὸ τρεῖς κυρίαὶ μιλοῦσαν γιὰ ζωγραφικὴ, γιὰ ποίησι, γιὰ φιλολογία καὶ ἔκαμναν κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις. Δὲν ἤσαν καιρὸ νὰ πούν τίποτε ἢ μιὰ γιὰ τὴν ἄλλη. Οἱ κύριοι κρυφομιλοῦσαν πλησίασα, τί νάκούσω; Μιλοῦσαν γιὰ τῆς κυρίας Ἰάδε καὶ τῆς κ. Δεῖνα τὰ φορέματα.

Ἐγὼ στάθηκα στὴ μέση, γιὰ νάκούω τί λέγουν καὶ οἱ δύο ὄμιλοι.—Ma chère, ἔλεγεν ἡ μὴ κυρία, μὲ ἔλαφρό χαμόγελο· Ἐγὼ ἀπὸ ὅλους τοὺς συγγραφεῖς ἀγαπῶ τὸν Ὀνέ. Γράφει ὅλο γιὰ ἀνθρώπους τοῦ καλοῦ κόσμου καὶ ἔπειτα κλοντύνει μὲ πολὺ γούστο τῆς ἡρωίδες του.

Ἐνας κύριος, ἀπαντῶν στὸν πλαγιὸν του, ἔβλεπε τὸν ὄμιλο τῶν κυριῶν, ἔρριπτε κάτι ἀνιέρα βλέμματα καὶ ἔλεγε:

— Ἄ... κοιμᾶσαι, καυμένη, δὲν τὰ μάθεις;

— Λέγε, λέγε, ἔλεγον ὅλοι μὲ ταραχῆ, σὰν τίς περὶ περιέργειαι κόραις τῆς Εὐας.

— Φορεῖ τὸ χροῖμα πού τῆς πάγει σήμερα ἡ Ξανθούλα· μὰ κενίξει τὰ μαλλιά τῆς πολὺ χαλαρὰ καὶ χάνεται τὸ μικρὸ προσωπάκι τῆς.

— Θὰ σωπάσης; Ἦ ἀρίστης τὸν ἄνθρωπο νὰ μᾶς πῆ τὰ νέα;

Ὁ ἄνθρωπος πού θὰ ἔλεγε τὰ νέα, σηκώθηκε περήφανος καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κολογία, γιὰ μιὰ φιλικὴ οἰκογένεια.

Δυὸ τρεῖς κύριοι παρακάτω, τυφλοὶ, κουφοὶ, βουβοὶ γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα, εἶχαν μάτια μόνον γιὰ τὰ χαρτιά. Ἐπαιζαν, ἔπαιζαν, ἔπαιζαν.

Μιὰ κυρία, ἔλεγε πῶς ἀγαπᾷ τὴν γερμανικὴ μουσικὴ καὶ μάλιστα τὸν Βάγνερ. Μιὰ ἄλλη κάθισε στὸ πιάνο καὶ ἔπαιξε καὶ ἐκείνη πού ἀγαποῦσε τὸ Βάγνερ, ἀποκοιμήθηκε γλυκὰ γλυκὰ.

Στὸν ὄμιλο τῶν κυριῶν, γλύστρησε καὶ ἓνα ἀγένειο παιδί, μὲ χαμόγελο προσποιημένο, μὲ στάσι προσποιημένη καὶ μὲ λόγια ζηρωμένα μὲ τὸ μέλι. Παίγισε τῆς τουαλέταις δυὸ τριῶν κυριῶν, μίλησε μὲ ἀσέβεια γιὰ μιὰ κυρία πού δὲν ἦτο παρούσα καὶ κατόπι ἀπήγγειλε καὶ ἓνα γαλλικὸ δίστιχο, τὸ ὅποιο ὅλαις ὑπερήρεσαν.

Εὐτυχῶς ἀνάμεισα σ' αὐτὴν τὴν συνάθροισι, δὲν βρέθηκε ἡ Δουλσινέ.

Ἐκείνη ἔχει δικὸ τῆς κύκλο καλλίτερο καὶ δὲν μιλεῖ, παρὰ διὰ τὰ κατορθώματά σου.

Καλὸ θὰ ἦνε ν' ἀρίστης νὰ γείνεσαι ποδηλάτης, γιατί ὁ Ροζινάντης μας ὁ καυμένος, βρίσκεται στὰ τέλη του.

Τὸ βλέπεις; τίποτε δὲν εἶχα νὰ σὲ γράψω. Αὐτὸ παθαίνει κανεὶς, ὅταν τύχη νὰ ἦνε πολὺ ἄδειο τὸ κεφάλι του...

ὁ θεοφοβούμενος δοῦλος σου
ΣΑΝΚΟ ΠΑΝΣΑΣ.

ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ

Τὸ παρακάτω διήγημα ἀνήκει εἰς τὸν χαριτωμένον καὶ πολὺ χαρακτηριστικὸν κάλαμον τοῦ Σαμί πασῶ (adde Σεζαὶ Βέη, τοῦ πασιγνώστου εἰς ὄλους τοὺς σημερ. τοὺς τοῦρκοις συγγραφῆος τῶν «Περιπέτειῶν») πού δικαίως θεωρεῖται τὸ ἀριστοτέρημα τῆς νεωτέρας τουρκικῆς φιλολογίας.

— Δόξ σοι ὁ Θεός, νὰ δῶ πού τ' ἀξιώθηκε.

Σήμερα εἶναι πιά πού θὰ γένῃ κοσμογλασίᾳ ἀπ' τῆς χαρᾶς τὸ γλέντι. Μὰ πολὺ ἄργησε, καυμένη. Ἐνα χρόνο σωστὰ ἓνα χρόνο βάσταζε αὐτὴ ἡ ἀρραβῶνα. Εἶδες ἐκεῖ τὸν Μπεχτσέτ βέη, ὑπομονὴ πού σὲ τὴν ἔχει.

— Πῶς τὴν λένε, τὴ νύφη;

— Σετταρέ.

— Ὁμορφη εἶναι;

— Τί ὁμορφιά ἔχει κι' ἐγὼ δὲ ξέρω. Θεωρῶ τίποτα κουκουτσι, φρόνδια πεσμένα, μπόι σὰν σκουπομάνικο.

— Ἀμὲ τότες γιατί τὴν ἀρραβωνιάστηκε μὲ τόση λαχτάρα, φοβήθηκε νὰ μὴν τοῦ τὴν ἀρπάξουν;

— (Κάνει σημεῖο μὲ τὰ δάχτυλά τῆς πῶς μετροῦν παράδες). Ἀπὸ τοῦτα ἔχει, ἀπὸ τοῦτα. Ποιὸς γυρέβει τώρα ἑυμορφιά;

— (Πάγει μιὰ ὡς τὴ πόρτα καὶ κοιτάζει καλὰ καλὰ τριγύρω). Ὁ ἄλλος πῶς πάγει;

— (Χαμηλώνει τὴν φωνὴ τῆς). Ἄσκημα. Πολὺ ἄσκημα. Ἐρημιά. (ἀλλάζει τρόπο). Ὁ κόσμος ὅλος μὲ τίς χαρῆς του· τί σὲ μέλλει γι' αὐτὰ καὶ κάθεται καὶ ρωτᾷς, τοῦ καθενὸς τὴν ἔννοια ἐσύ θὰ τὴν ἔγης;

— Ὅσοοχι. Λυποῦμαι μονάχα αὐτὲς πού ἀρρωστοῦν γιὰ ἓναν ἄντρα καὶ δίνουν καὶ παράδες γιὰ νὰ τὸν πάρουν, εἰδεμῆ...

Αὐτὴ τὴν κουβέντα εἶχαν δυὸ κυράτσες πού μὲ τὸ ἔνταρί τους τὸ τριανταφυλλί, μὲ τὸν μαβὶ χηρὰ, ἓνα ἄσπρο λαϊμοδέτη πού μισοσκέπαζε τὸν λαϊμὸ τους κι' ἓνα μύρικο ζιμποῦλι μπουλομένο στὸ μικρὸ κότσο τῶν μαλλιῶν τους, βγήκαν στὸ σοφὰ τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ νὰ ὑποδεχοῦν τοὺς προσκαλεσμένους.

Τὸ σπιτί αὐτό, τὸ παλιὸ καὶ θεώρατο, πού βρίσκονταν πίσω ἀπὸ τὴν πλατεῖα τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ ἐκεῖνο τὸ πρῶν εἶχε ὀλάνοιχτα τὰ παράθυρά του στὴς ἀχτίνες τοῦ ἡλίου, τοῦ ἀνοιξιᾶτικου, καὶ τίς πόρτες του στὴν ἀγάπη. Πρῶτη φορὰ πού τὸ διόρθωσαν ἀπὸ τόσα χρόνια· ἔτσι πῶς τῶσλεπες κόκκινο βαμμένο ἀπ' ἔξω, ἀσθεστοχορισμένο ἀπὸ μέσα, λὲς κι' ἔμοιαζε γρη῏ φιασιδωμένη, μὰ χωρὶς νὰ καλοσκεπασῇ τὰ σκασιματα καὶ ζαρώματα τῶν σανιδιῶν τους, μήτε τὰ βαθουλώματα καὶ φουσκώματα πού φαίνονταν ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ στὰ ντουβάρια του, καμπουριασμένο ἀπ' τὰ βάρητα τῶν χρονῶν πού πέρασαν ἀπ' ἐπάνω του. Ἀπ' τὴν χαρὰ, πού ἤθελε ὑποδεχθῆ τόσα νιάτα, τόσα κορίτσια, καὶ στὰ ντουβάρια του, πού ὡς τώρα

τὴν γρούνα μονάχα τοῦ χειμωνιάτικου ἀέρα ἀκούαν, θάντηχῆσαν τὰ γέλια τους τὰ ξεκαρδιστὰ, καὶ ἓνα μικρὸ του μέρος, ἐκεῖ κατὰ τὸν κῆπο, αὐτὴ τὴ νύχτα ἤθελε γίνεῖ καταφύγιο τῆς νύχτης, μὲ χαρὰ κι' ὑπερηφάνεια γεροντικῆ, ἀνοιξε τὰ κανάτια του καὶ περιέμενε, στὴ μέση ἐκεῖ τῆς Πλατείας πού βρίσκονταν, ὅπως περιμένει γαμπρὸς τὴ νύφη.

Σὲ λίγο θάνοιξη καὶ τίς πόρτες τῶν δωματίων του, πού τόσο καιρὸ τώρα ἔμειναν παραμελημένα, καὶ ἀποροχημένα στὴ διάθεση τῆς σκόνης—τὸ καταστάλαγμα αὐτὸ κάθε ζωῆς—θὰ ἀποδεχθῆ χέρια γλυκοχαδεμένα ἀπὸ ἐλπίδες, θὰ πάρῃ μέσα του τὴν ἀγάπη,.... θὰ διῆ τὸ καθένα ἀπ' τὰ ὄμορφα αὐτὰ κεφαλάκια ν' ἀκουμπίσουν σὲ μαξιλάρια πεταγμένα ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπὸ κει, καὶ θὰ χαίρεται μὲ τὰ νόστιμα φιλιὰ πού θὰ δίνουν στὰ ξεθωριασμένα μιντέρια του, τὰ φουστάνια, τὰ ἀτλαζωτὰ καὶ παρδαλά.

Τὸ βλέπεις καὶ σὲ φαίνεται πῶς ἀπὸ τὸ ἀψηλὸ καὶ διακριτικὸ ἐκεῖνο μέρος πού βρίσκεται, μόλις καταδέχεται τάχα νὰ σκύψῃ λιγάκι στὰ ὀλόγυρα του μικρὰ σπιτία, καὶ νὰ τὰρίσῃ νάκούσουν τὴν μουσικὴ, τὴ μελωδικὴ, πού γλυκὰ, γλυκὰ θάντηχῆσε παντοῦ, σὲ μισὴ ὥρα.

Κι' αὐτὸς ἀκόμα ὁ Κιούρτης ὁ Χασὸ, ὁ μπεζῆς τοῦ μαχαλᾶ, πού κάθε μέρα ὅταν χτυποῦσε ἔλεγε πῶς θὰ σπούσε τὴν πόρτα του, ἢ πῶς θὰ γυρέμνιζε τίς σκάλες του ὅταν τίς ἀνέβαινε, ἐκείνη τὴν ἡμέρα τύληξε τὸν κόκκινο τζεβερέ του στὸ κεφάλι, περᾶστηκε τὰ καινούργια του ποτοῦρια, πέταξε κι' ἀπὸ πίσω του τὴν σάλτα του τὴν ὀλοκαινούργια ἀπὸ ἀμπᾶ, καὶ μὲ μεγάλη σοβαρότητα, εὐγενεῖα, ἔκατσε στὸ μικρὸ του σακμνί, τὸ ψάθινο, μπροστὰ στὴν ὑζόπορτα, καὶ αὐτὸς, πού ποτὲς του δὲν τόκανε ὡς τώρα, ἔριχνε γλυκὲς γλυκὲς καὶ γελαστὲς ματιές στοὺς διαβάτες, μὲ τὴν ἔννοια ὅλο στ' ἀμαξία τὰ νυρκὰ νὰ διῆ πότε θάρτουν.

Σὲ λίγο, ἄμα ἄρχισε τὸ πλῆθος τῆς χαρᾶς νᾶρχεται καταποδιαστό καὶ νὰ πιάνῃ ὅλες τίς γωνίες τοῦ σπιτιοῦ, βλέπεις τὸν μπεζῆ μὲ τὸν κόκκινὸ του τὸν τζεβερέ καὶ τὰ παπούτσια του τὰ μεγάλα, μὲ συγκίνησι ἀπ' τὴν χαρὰ καὶ τὴν ταραχὴ του, σηκώθηκε, κι' ἀνάμεισα στὰ οὐρλιάσματα καὶ γαυγίσματα τῶν σκυλιῶν τοῦ σοκαίου πού περνοῦσε, ἔτρεξε στὸ χαρμελίκι νὰ φωνάξῃ μὲ τὴν βροντερῆ φωνή του, πούταν τὸ καμᾶρι τοῦ μαχαλᾶ, γιὰ νὰ δώσῃ τὸ καλὸ χαμπᾶρι. Καὶ μόλις τὸ εἶπε ἓνας ἀναβρασμὸς γέννηκε μὲς τὸ σπιτί· ὅλος ὁ κόσμος ἔτρεξε στὴς πόρτες.

Σὲ πέντε λεπτά, ὡς πού νὰ μπῆ στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ, ὅλη ἐκείνη ἡ κινητὴ γραμμὴ τῶν ἀμαξιῶν, ὁ γαμπρὸς κι' ἡ νύφη, μὲ τὰ παρδαλά φορέματα τους, περνοῦσαν ἀνάμεισα ἀπ' τὸ πλῆθος τῶν περιέργων, τῶν προσκαλεσμένων, πού ἔπιασαν ὅλες τίς μεριές ἀπ' τὸ δωμάτιο τῆς νύφης ἴσα μὲ τίς σκάλες, ἀραδιασμένοι στὸ σοφὰ, καὶ μ' εὐχὲς ἀνὰ ζήσετε· φτοῦ

ροτού: να μην άδρακαθήτε, χειροκροτούσαν τὸ ἐπιβλητικὸ παράστημα καὶ τὸ ταίριασμα τῶν δύο αὐτῶν νέων.

Ὁ ὄμορφος αὐτὸς γαμπρὸς, πού ὅταν ἀνέβαινε τις σκάλες ἔσπερνε, θαρρεῖς, τὴ νύφη κατόπι του, μετὰ τὸ ἀψηλὸ του τάναστημα, πού ἀπ' ὅλα περισσότερα ἄρσει τις γυναικίαις, μετὰ τις καρδιές καὶ κοκκλιαίρικες ὠμοπλάτες του μετὰ τὰ περίσσια, καὶ ἀπ' τὴς ἄλλες ἀνεστηλωμένα μoustάκια του, τὰ μαῦρα, τὰ κλωστριμμένα, πού εὐθὺς χτυπούσαν στὰ μάτια, ἀνέβαινε τις σκάλες μετὰ τὸ βλέμμα μπροστὰ, σὰν ἀνηχημένος, λὲς νὰ τὸν ἐξάλιζε ἡ πολλὴ συλλογὴ πῶς γὰρ νὰ καταλάβῃ τί κέρδιζε ἀπ' αὐτὸ τὸ γάμο. Ἀπὸ κρυφὰ φορὰ μονάχα σήκωνε τὸ κεφάλι του καὶ μετὰ τὰ μάτια του, πού μέσα τους διαβάζεις ὅλη τὴν περιφρόνησι τὴν ζυμωμένη μετὰ μίσος, πού γὰρ μετὰ τὴν καρδίαν του γὰρ τις γυναικίαις, μιὰ καὶ ἔβλεπε περιφρονητικὰ σ' αὐτὴς πού στέκονταν ἀπὸ τὰ δύο μέρη σκεπασμένες μετὰ τοὺς φερτζόδες. Ἄντις γὰρ καὶ εὐτυχία τὸ πρόσωπὸ του ἔδειχνε παραπάνω θυμὸ καὶ κατσοῦρα. — Πίστεψέ με, σὲ ἀθώπους με τέτοιο φυσικὸ, κἄθε αἴστημα, καὶ αὐτὸς ἀδύνη ὁ ἔρωτας εἶναι ἀπὸ ἔχτρα καὶ μίσος.

Στὸ μπράτσου τὸν εἶχε τὴ νύφη μετὰ τὸ ἀψηλὸ της ἀνάστημα, πού οἱ στενοὶ καὶ μυτεροὶ ὦμοι της τ' ἀνόςτιζαν λιγάκι, μετὰ τὰ ὄμορφα ἐκείνη καὶ μετὰ διπλὴς ποδιές γουστόζα ρούχα, τ' ἀληθινὰ ἀριστουργήματα τῆς τουρκικῆς τέχνης, πού φορούσε ἔτσι ζευγαρωμένα μετὰ τὸ εὐρωπαϊκὸ γουστὸ, ὅλ' ἀπὸ μὲρικὸ ἀτλάζι, καὶ ἀπ' τὸ κορσάκο καὶ κἄτω ἴσα μετὰ τις μακρὺς τις ποδιές δουλεμένα μετὰ μακρὺς καὶ ψιλὴς σειρὴς χρυσάρι πού σ' ἔφεραν στὸν νοῦ τις πρωινὴς χρυσεὶς ἄχτινες πού σκορπᾷ ὁ ἥλιος μύλις βγαίνει.

Μετὰ περιφάνεια ἐπιδειχτικὴ, πῶρον ὅλες οἱ νέες γὰρ τὰ νυφικὰ ρούχα, τὰ θωπευτικὰ πολυχρονιστικὰ λόγια, καὶ τις εὐχὴς π' ἀκούουν τριγύρω τους, — τὸν κυριώτερο αὐτὸ σκοπὸ τῶν κοριτσιῶν πού γυρῆθον παντριά, — γεμίναν στὸν ἄντρα της, τὸ στήριγμα τῆς νύφης της, τὸν ἔβλεπε μ' ἕνα τρόπο ἀνήσυχο, πῶδειχνε ὅλη της τὴ βραθεὶά ἐσωτερικὴ ταρχαχὴ ἀπ' τὴ μεγάλη ἐντύπωσι, καὶ μετὰ τὰ μάτια της τὰ κατὰμυρα καὶ γυαλιστερὰ, πού μιὰ πλησιάζονταν καὶ πάλι σ' ἕνα δευτερόλεπτο στρέφονταν σ' ὅλα τὰ μέρη, τὰ μεθυσμένα ἀπ' τὴ χαρὰ, κείνη τὴν ὥρα γελοῦσε.

Ἄς πάγῃ νὰ προδῶνῃ τὸ βέλο της, ἀπὸ κῆκινου τοῦλι, ὅσο θέλει τὸ μελαχρινὸ χρώμα τοῦ προσώπου της, πλὴν αὐτὸ, ὅταν γελοῦσε, καὶ μάλιστα τὸ στόμα της μετὰ τὰ κατὰμυρα ἐκείνη του δόντια, ἐπαίρει μιὰ χαρὰ, μιὰ ἀφέλεια ἐρωτότροπηνόστημη, ἐκφραστικὴ.

Ἐκεῖ πού ἦτο μαζωμένο τὸ περισσότερο πλῆθος, στὸ μιντέρι ἀπάνω τῆς κώχης, δύο γυναικίαις στέκονταν ὀλόγτες μετὰ στόμα ἀνοιχτὸ ἀπὸ θαυμασμὸ,

πού μονάχα ἀπ' τὴν πολλὴ χαρὰ γεννιέται, καὶ παρατηρούσαν.

Τὸ πρόσωπὸ τους ἀπ' τὴ χαρὰ, μέσα στις διαμαντέινες καρδίτες, τις μπουλωμένες ὀλόγτες στὸ κότσο πού σχηματίζαν τὰ κοντὰ τους μαλλιά, μετὰ τὰ μακρὰ Ὀλλανδέζικα σκουλαρίκια στὰ αὐτιά τους, λαμποκοποῦσε. Οἱ δύο αὐτὴς γυναικίαις, μετὰ τὴν χαρούμενη ὄψι τους, ξεχώριζαν ἀπ' ὅλες τις ἄλλες καὶ ἔκωναν ὅλο τὸν κόσμον νὰ τις βλέπῃ. Οἱ γυναικίαις αὐτὴς οἱ δύο ἦταν οἱ μητέρες τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης. Ἡ μιὰ, μετὰ τὴν ἐγωιστικὴν περηφάνειαν, πῶρον σ' ἐμὰς οἱ μητέρες τῶν ἀγοριῶν, ἔβλεπε τὴν ἐπιβλητικὴν, τὴν παλλικαρίσσιαν εἰσοδοὺ τοῦ παιδιοῦ της στὴν κοινωνίαν ἢ ἄλλη, μετὰ μιὰ συγκίνησι καὶ φιλοστοργίαν μητρικὴν, πρόσσεχε στὸν παιδικαῖσι τρόπο καὶ τὴν χαρὰ πού ἡ ἀγαπημένη της κόρη ἔδειχνε ὅταν ἀκολουθοῦσε τὸν ἄντρα της, πού θὰ τὴν ὀδηγήσῃ στὰ πρῶτα βήματα τῆς ζωῆς της, στὸν ἀληθινὸν κόσμον μετὰ προαισθήματα λιγάκι ἀνήσυχα καὶ οἱ δύο χεῖρι μετὰ χεῖρι πιασμένες, εἶχαν τὸ νοῦ τους στὰ περασμένα χρόνια τους καὶ ἀπ' ἐκεῖ, θαρρεῖς, ἤθελαν νὰ προβλέψουν πῶς θὰ περάσῃ τὸ μέλλον.

Ὁ Μπεχτσέτ βέγες ἔφερε τὴ νύφη στὸ μέρος της, τὴν ἔβαλε νὰ καθῆσθαι, καὶ ἀπὸ τὴν ἄριση, ἔτσι ἐκτεθειμένη στὰ περιεργὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου, τοῦ μαζωμένου ἐκεῖ ἀπ' ὅλα τὰ γένη, ὅστερα ἔφυγε στὸ σελαχλίκι, ἀπὸ τράβηξε χίλιες δύο δυσκολίες ὡς πού νὰ περάσῃ ἀνάμεσα ἀπ' αὐτὸ τὸ πλῆθος.

Ἡ κωκυλιστὴ ἢ Σετταρὴ ἔμεινε πιά μονάχη ὡς τὸ βράδυ ἀναγκασμένη νὰ ὑποσέσῃ τὸ ματοφάγωμα καὶ τὴν ψιλοεξέταση τῆς αὐτῆς κόσμου καὶ, σὰν ὅλες οἱ γυναικίαις πού δὲν ἔχουν πολλὴ πεποίθησι στὴν ὄμορφάν τους, γιὰ τὴν ζέρον πολλὴ καλὰ ὅλα τὰ ἐλαττώματα πῶρον στὸ πρόσωπο, στέκονταν μετὰ μιὰ ταρχαχὴ νευρικὴ. Τὸ γέλιο της ἔφυγε ἀπὸ τὰ μούτρα μαζί μετὰ τὸ χρώμα της. Ἀπ' τὴν κωκίαν ἐντύπωσιν πού ζωγράφισε στὸ πρόσωπὸ της ἡ πολλὴ ταρχαχὴ, θαρρούσε πῶς ἤθελε νὰ κλάψαι. Καὶ ἡ ἀνησυχία της αὐτὴν περιόσσε, θαρρεῖς μετὰ τὸ ρωλόγι πού δούλευε καὶ χτυποῦσε τις ὄρες σύμφωνα μετὰ τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς της. Γιὰ τὴν καταλάβαινε τὴν ὄρεξι πού εἶχε ὅλο ἐκείνο τὸ γυναικοθέμι νὰ τὴν καλοκοιτάξῃ, νὰ βγάλῃ τὴν μέση καὶ τὰ πιά κρυφὰ της ἐλαττώματα, καταλάβαινε τὴν ζήλειαν καὶ τὸν φθόνον τῶν ματιῶν πού ἔπεσαν ἐπάνω της καὶ τὴν ψιλοκοιτάζαν ἀπ' τὴν κορφή ὡς τὰ νύχια.

— Ὁμορφὴ εἶναι ἡ νύφη;

— Δὲν βλαβεῖσαι. Δὲν βλέπεις τί μελαχρινὴ πούναι. Καὶ τί περμένα φρονίδια πού σ' ἔχει. Μονάχα τὰ μάτια της ἀληθινὰ μ' ἄρσαν.

— Ἄχ νὰ ζήρες πῶς μοιάζουν τὰ μάτια της μετὰ τὰ δικά σου!

— Ἡ νύφη δὲν ἀξίζει ἀλλὰ τὰ ρούχα της μ' ἔκω-

ψαν. Τὶ ὄμορφα πού ταίριασαν τὰ χρυσὰ σειρίτικα ἀπάνω στ' ἀτλάζι.

— Νὰ μιὰ φορὰ νυφικὰ ρούχα. Καλύτερα δὲν μπορεῖ νὰ γίνον. Διὲς ὅμως γὰρ νὰ δείξῃ πῶς φιλή μετὰ πῶς σφιχτήκα· καλὴ δὲν μπορεῖ νὰ πάσῃ τὴν ἀνακνοῦ της.

— Καυμένη, πού νὰ τὴν εὐρωμε μετὰ σὰν τὴν δική σου. Παρακαεῖ!

— Καὶ στὰ δικά σου δᾶ. Γιὰ τὴν στέκεται ἡ νύφη ἔτσι καὶ θαρρεῖς πού θὰ κλάψῃ; Σαν... ἀντίς νὰ χαίρεται ὅσο θέλει. Νὰ σὲ πῶ; γὰρ μένα ὁ γαμπρὸς εἶναι πιά ὄμορφος ἀπ' τὴν νύφη.

(Ἀκολουθεῖ).

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Τὸ κατωτέρω γράμμα τοῦ κ. Ψυχάρη, ἂν καὶ ἐδημοσιεύθη ἤδη καὶ ἀλλοῦ, τὸ ἀναδημοσιεύομεν ἐπειδὴ ἐστάλη εἰς τὸν ἕτερον τῶν συντακτῶν τῆς «Ἠχῆς», τὴν κ. Ἀλεξάνδρον Παπαδοπούλου, καὶ ἦν ἐποχὴν ἐσκέπτετο αὐτὴ νὰ ἐκδόσῃ ἐνταῦθα περιοδικὸν διὰ τὰς Κυρίας. Ἄλλως τε τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς εἶναι ἐπιστημονικὸν καὶ πολὺ ἐπίκαιρον μέλιττα.

Ἐιδιότυμη Κυρία,

Λυπούμαι πολὺ πού δὲν θὰ μπορέσῃ τὸ χεῖρι μου σήμερα παρὰ νὰ κοιτογραφή τὸνομά μου σ' ἕνα γράμμα πού θὰ μ' ἄρξει καὶ πού θὰ ταίριαζε ὁ ἴδιος νὰ τὸ γεμίτω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος μετὰ τὴν χαρὰ πού σὰς ἔχω γὰρ τὴν τόση σας κλοσύνη. Μὰ τί τὰ θέλετε καὶ ποῖός τὸ πρόσωπον; Φαίνεται πῶς με πλάκωσαν τὰ γεράματα, ἂν καὶ δὲν ἄσπρισαν ἀκόμη τὰ μαλλιά μου. Κεῖτομαι τώρα δεκαπέντε μέρη στὸ κρεβάτι, σκακτεμένος μού κατέθηκε ξαφνικὰ μιὰ βαρεὴ νευραλγία πού ἴσχυια δὲ μ' ἀφίνει καὶ πού μάλιστα μ' ἀναγκάζει νὰ παρακαλέσω ἕνα μου φίλον νὰ μού δανείσῃ τὴν πέννα του καὶ τὰ δάχτυλά του.

Ὁ σκοπὸς σας εἶναι καλὸς καὶ δὲ θέλησα νὰ γράψω νὰ σας τὰ πῶ. Ἐχὼ μεγάλη περιέργειαν νὰ διῶ τὸ περιοδικὸν σας. Πάντα συλλογίστηκα μετὰ τὸ νοῦ μου πῶς οἱ γυναικίαις πρῶτες πρέπει νὰ κάμουν μιὰ ἀρχὴ ἂς μιλήσωμε πιά σωστὰ. Ἴσως ἐμεῖς τις δείξαιμε τὸ δρόμον. Μὰ ὁ δρόμος πού βαδίζομε καὶ πάμε θὰ μού φανῇ σὰν ἐρημος καὶ σκοτεινὸς, ὅσο δὲ μας ἀκολουθήσουν οἱ γυναικίαις καὶ τὰ παιδιὰ. Ἡ στράτα μας μετὰ τὴν λαλιά σας θὰ ζωντανέψῃ.

Ὁ ἄντρας εἶνε ὅτι τὸν κάμη ἢ μάννα του ἀπὸ παιδί. Ἡ μάννα του πρέπει νὰ τοῦ μάθῃ τὴν περηφάνειαν γὰρ τὴν ἐθνικὴν του τὴν γλώσσαν. Ἀμὰ μιὰ μεγάλη γυναικίστικη ψυχὴ καταλάβῃ τοὺς θησαυροὺς πού κρύφεται τὰ σπλάγχνα του μέσα ὁ λόγος, ἀμὰ μιὰ γυναικίαις καρδίαν, ἕνας γυναικίαις νοῦς, ἀγαπήσῃ τὴν ιδέα πού μας σπρώχνει, τελειώσε καὶ μὰς φτάει· εἶναι δικὴ μας ἡ νίκη. Θὰ νοιώσῃ ὁ κόσμος τὴν

ποίησιν τοῦ ἔργου πού κινήσομε ὅταν ἡ γυναικίαις τὸ φωτίσῃ μετὰ τὴν ποιήσῃ της. Πῆρα θάρρος καὶ ἀρχισα νὰ ἐλπίζω, τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμὴ πού ἀκούσα μιὰς κόρης φωνὴ νὰ μού λέγῃ: Ὁμορφὸς καὶ θὰ νικήσῃ.

Μετὰ τις γυναικίαις ἕνα πρῶτον μόνον φοβοῦμαι τὸ φοβοῦμαι ἀλήθεια καὶ μετὰ τοὺς ἄντρας. Ὁ Ρωμῖος ἐπικολα νομίζει πῶς οἱ ψηλοὶ λογισμοί, οἱ ὠραῖες ιδέαις καὶ οἱ ὄμορφοι εἰκόνες εἶναι γὰρ νὰ ποῦμε σὰν οὐρανοκατέβητα ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς. Ἡ στράφτει ἡ δὲ στράφτει. Ἡ νοιώθει μέσα του ὁ ποιητὴς τοῦ Θεοῦ τὴν ἀστραπὴν ἢ δὲν τὴν νοιώθει. Σὰν τὴν νοιώθει, τί τοῦ κόρτει; Ἀνάγκη δὲν εἶχε μήτε νὰ γυρῆθῃ, μήτε νὰ σκλήρῃ μήτε νὰ δουλέθῃ, μήτε νὰ σπᾶν τὸ κεφάλι του γὰρ νὰ κοιτάξῃ νὰ πῇ μετὰ τρόπο ὅτι εἶχε νὰ πῇ. Ὁ Θεὸς θὰ τοῦ τὰ σεβίρῃ δᾶ ὅλα ἔτοιμα, ιδέαις, λογισμοὺς, εἰκόνες, ὄρα καὶ γλώσσα. Κ' ἔτσι δὲν τοῦ μέλει ταῖκοῦδο γὰρ γραμματικὴ. Ἡ γραμματικὴ δὲν ὑπάρχει. Ὁ ποιητὴς φτεῖναι ὁ ἴδιος τὴν γραμματικὴν του, ὅπως τοῦ κατεβῆ— καὶ ὅπως τὸν παρασύρῃ ὁ στίχος.

Τὸ σύστημα τοῦτο μού φαίνεται ἀξιολόγο γὰρ παιδιὰ, γὰρ τὰ παιδιὰ δηλαδὴ πού εἶναι λιγάκι τεμπέλικα καὶ δὲν τοὺς ἄρσει νὰ πολυψάχνουνε στὰ λεξικά. Γὰρ τοὺς ἄντρας τὸ σύστημα εἶναι γελοῖον. Εἶνε χρόνιαν τώρα πού στὴ Γαλλίαν κἄθε ποιητὴς, ἢ μικρὸς ἢ μεγάλος, πρῶτα βάζει τὴν γραμματικὴν. Ὁ Victor Hugo, μ' ὅλη του τὴ φαντασία καὶ τὴν τόλμη, δὲν τόλμησε ποτὲ νὰ ψυρῆσῃ τὴν γραμματικὴν καὶ εἶναι γνωστὸ πῶς κἄθε του φράση εἶναι κανονικὴ ὅσο γίνεται. Ὁ Leconte de Lisle τὰ ἴδια. Τὸν ἐπαίρει σισμὸς, φτάνει νὰ κούσῃ κανέναν ποιητᾶν νὰ καταρροῖ τὴν γραμματικὴν καὶ νὰ φωνάξῃ πῶς ἡ μόνη του γραμματικὴ εἶναι ἡ Μούσα. — Ἄσὰ δὲ θέλεις γραμματικὴν, συνήθιζε καὶ μὰς εἰλεγε, πρέχα στὸ τυπογραφεῖον, πάρε στοιχεῖα ὅσα βρεθῶν καὶ ἀντίς νὰ τὰ δώσῃς τοῦ στοιχειοθέτη χῶς' τα ὅλα στὸ καπέλλο σου μέσα, πέταξέ τα στὸν ἀέρα καὶ ἂν εἶσαι ποιητὴς, μοναχὰ τους ἀμα πέσουν κατὰ γῆς, γίνονται τὰ πιά λαμπρὰ ποιήματα τοῦ κόσμου. Περιττὸ νὰ βασανίσαι φροντίζει ἡ Μούσα γὰρ ὅλα.»

Οἱ πιά περίφημοι τόχουνε σὰν κρυφὸ καμάρι νὰ προσέχουνε στὴν γραμματικὴν καὶ νὰ γίνονται σκλάβοι της. Πόσες φορὴς εἶδα τὸν πεθερὸ μου νὰ σβῆνῃ μιὰ λέξη, νὰ φτεῖνῃ μιὰ φράση καὶ νὰ τὴν ξαναφτεῖνῃ, νὰναποδογηρῆσῃ καμιά του σελίδα, μόνον καὶ μόνον γιὰ τὴν μιὰ ἀντωνυμίαν δὲν εἶτανε στὴν θέσιν πού ἔπρεπε νὰ εἶνε ταχτικὰ! Κανένας ἄλλος ἐνοῖεται παρὰ ἐκεῖνος δὲν ἔβλεπε καὶ δὲν μπορούσε νὰ διῶ πῶς εἶτανε λάθος· φθάνει πού τόβλεπε ὁ ἴδιος ἴσχυια δὲν εἶχε ὅσπου νὰ τὸ διορθώσῃ. Ὅλα τὰ ἤθελε κανονικὰ καὶ παστρικά.

Ὁ φίλος μου ὁ Παλαμάς ἔχει ἄλλη ιδέα. Βαζιέσταις, λέει τὴν γραμματικὴν. Καὶ γὰρ τοῦτο γράφει τώρα μιὰ γλώσσα πού καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Δύσκουλος, ἂν ἐξᾶρα ξαναζούσε, δὲ θὰ μπορούσε νὰ

Ξεδιακλύση τί είδος γραμματική βρίσκεται στη γλώσσα του Παλαμά. Ο φίλος μου ο Παλαμάς δεν είναι ο μόνος. Πολλοί το συνηθίζουν σήμερα κι άνακτωνουν όπως τύχη αρχαίους τύπους και δημοτικούς, χωρίς καμιά προκοπή και χωρίς κανένα λόγο. Είναι τὸ χάος. Όταν κάποτε διαβάζω κανένα κατεχαστό γραμμένο με τέτοιο τρόπο, όταν κάθε τόσο βλέπω και ξετρυπώνει κανένας δασκαλισμός, μου φαίνεται: άμέσως πώς βλέπω μιὰ κάτασπρη κόλλα χαρτί γεμάτη λεκέδες, λερωμένη, λυγδωμένη, μουντζουρωμένη, σαν άφράτο χιόνι πού τὸ πάτησες και βγήκε ἡ λάσπη. Ἡ λάσπη, οἱ μουντζούρες, ἡ λύγδα, ἡ λέρα κ' οἱ λεκέδες ἀπὸ πού είναι; Ἡ λάσπη θὰ πῆ πὼς στὸς δρόμους ὅποιος θέλει σουλατσάρινει, άνεδοκαστεβαίνει, γλιστρᾷ πέφτει μπρούμυτα, σηκώνεται και φέγγει, χωρίς καμιά ἄλλη φροντίδα. Κ' οἱ λεκέδες πάλι τί σηκάνουνε; σηκάνουν οἱ λεκέδες πὼς κάθισες στὴν καμερή σου ἀδιάφορος κι ἀσυλλόγιστος, ἄρχισες νὰ γράφης, ἔπειτα βυρέθηκες, ἔσπρωξες παρᾶμερα τ' ἄθωο τὸ φύλλο, κύλισε χάμου, τὸ μάζωξες, τᾶφρησες πάλι και στὸ μεταξὺ λερώθηκε, λυγδώθηκε, κι ὅλο τὸ κακὸ τᾶφρε μόνο και μόνο ἡ ἀπροσεξία σου. Ἡ τέχνη ὅμως θέλει προσοχή γιὰ τοῦτο θέλει και γραμματική. Κ' ἔτσι γραμματική και τέχνη είναι τὸ ἴδιο.

Ο φίλος μου ο Παλαμάς βέβαια νοιώθει ἀπὸ τέχνη, νοιώθει κι ἀπὸ γραμματική. Τὸ καλλίτερό του διήγημα, ὁ Θάνατος τοῦ Π.Ι.Ληκαριῶν, δὲν είναι παραγομισμένο ἀπὸ δασκαλισμούς, και νομίζω πὼς ὅσα ἔγραψε κατόπι, με τὸ καινούργιο του τὸ σύστημα, δὲν ἔχουνε διόλου τὴν ἴδια ἀξία. Ἡ γραμματική γιὰ μιὰ φορὰ τὸν στάθηκε περίφημος βοηθός, κ' είναι τόντις ἡ γραμματική βοηθός περίφημος, γιατί ὅσο περιττότερο δυσκολέβασαι — τυχαίνει και τοῦτο — τόσο πιὸ κερδεμένη ἡ τέχνη πού τὰ δύσκολα τῆς ἀρέσουνε. Μὰ τώρα ὁ φίλος μου ὁ Παλαμάς ἔρχεται και μᾶς λέει πὼς είναι ἰδανισμοὶ νὰ γυρέβη κανείς και καλὰ γραμματική, νὰ μιλή τῆ γλώσσα του παστρικά, πὼς δὲν μπορούμε νὰποφύγουμε τὴν καθαρέβουσα, πὼς ἡ καθαρέβουσα είναι ἀπραγματικότητας. Ἐγὼ πιστέβω ὅλους διόλου τὸ ἔναντίο, δηλαδή πὼς ἰδανισμοὶ είναι ἡ καθαρέβουσα και πὼς ἡ ἀληθινὴ γλώσσα είναι ἡ δημοτική. Ο φίλος μου ὁ Παλαμάς γλωσσολόγος δὲν είναι: δὲν ἔμαθε και δὲν ξέρει νὰ παρατηρή πιά είναι ἡ φυσικὴ λαλιά μας, κ' ἡ φυσικὴ λαλιά μας είναι ἡ μόνη ἀλήθεια. Ο φίλος μου ὁ Παλαμάς, λόγου χάριν, μπορεί ἄξαρνα νὰ γράψη τὴν ὀνομαστικὴ ἢ νύχτα ἢ τὴ γενικὴ τῆς νυκτός. Γιατί ὄχι, ἀφοῦ τὸ λέει ἔτσι μερικοί; Δὲν κατᾶλαβε ὅμως ὁ Παλαμάς πὼς τὸ λέει, γιατί προσπαθούνε νὰ τὸ ποῦν ἔτσι. Ἄμα μιλήσουνε φυσικά, ἀλλάζει κ' ἡ προφορὰ τους: ξεχνοῦν ἄμέσως τὸ κτ, πού φαντάζει τόσο ὁμορφα τυπομένο στὰ βιβλία, και τὸ κάνουνε χτ, ὅπως είναι και σωστό. Ἄκουσα ἕναν καθηγητή, μέσα στὴν παράδασή του, νὰ λέη Φιλοχτήτης, ἀντὶς Φιλοκτῆτης. Τὴν ὥρα πού τὸλεγε, παρᾶφινε τὸν ἰδανισμό και τὸν ξέφεβε ἡ ἀλήθεια. Γνωρίζω ἕνα νέο πού κάθεται τώρα τρία χρόνια στὸ Παρίσι: τὰ γαλλικά του είναι ἀρκετούτσικα και μάλιστα καλὰ: ἕνα μόνο δὲν μπορεί νὰ καταφέρη. Κάθε φορὰ πού θέλει νὰ πῆ docteur, doctorat, acte, électricite και ἄλλα τέτοια, θὰ μᾶς τὰ πῆ docteur, doctortat, acte, électrique κ' ἔτσι πάντα. Τῶγει μέσα του ὁ Ῥωμιός ἔκείνο τὸ χ, στὸ λάρυγγά του μέσα. Ο φυσιολογικὸς νόμος δὲ γελιέται κι ὅλο φανερώνεται ἐκεῖ πού δὲν τὸ προσμένουνε. Ο νόμος ἀφτὸς δὲν είναι ἰδανικὸς νόμος. Είναι ἀλήθεια.

Ο ἰδανισμοὶ τὸ λοιπὸν είναι νὰ γυρέβη κανείς και καλὰ νὰ σηκώση τοῦ Ῥωμιῶ τὴν ἀληθινὴ του γραμματικὴ, νὰ τοῦ μάθη με τὸ ζόρι μιὰ κλίση και μιὰ προφορὰ πού δὲν τίς ἔχει φυσικά μαθημένες. Ἄδύνατο νὰ κατωρθώση ποτὲς ὁ λαὸς νὰ κλίνη, στὰ καλὰ καθούμενα, ἡ γλώσσα, τῆς γλώσσας, ὁ ἀνὴρ, τοῦ ἀνδρός, κτλ. Είναι λάθος και δὲν τὸ χωνέβει, γιατί ἀλλοιῶς τὰ θέλει ἡ γραμματικὴ του. Ἡ καθαρέβουσα δὲν μπορεί με κανέναν τρόπο νὰ γίνη γλώσσα ἔθνικη, γιατί ὁ κανονισμὸς τῆς μᾶς είναι ξένος: σ' ἄλλη ἄκρη βρίσκεται ὁ φυσικὸς κανονισμὸς τῆς δημοτικῆς μας. Κι ὁ σκοπὸς μας ἴσια ἴσια ποιοὶς είναι; δὲν είναι ὅπως μερικοὶ τὸ φαντάζονται, νᾶχουμε μόνο μιὰ φιλολογικὴ γλώσσα, γιὰ νὰ καταστρώνουμε στὸ χαρτί ρομάντζα και βιβλία. Είναι νὰ γίνη μιὰ γλώσσα ἔθνικη, μ' ἄλλα λόγια, μιὰ γλώσσα πού νὰ μπορῆ ὁ καθένας νὰ τὴν μιλή, νὰ τὴν καταλαβαίρη και νὰ τὴ γράφη. Κάθε Ῥωμιός ἔφορα θὰ μάθη νὰ κλίνη ὁ πατέρας, τοῦ πατέρα, ἢ νύχτα, τῆς νύχτας, ὅπως κι ἂν ἔχη τὴ συνήθεια νὰ λέη ὁ καθένας στὸ χωριὸ του τὸν πατέρα, ἢ ἀφέντη, ἢ κύρη, ἢ σούρη, ἢ φέντη, ἢ ἀφέ. Ποτὲς ὅμως, κ' αἰῶνες νὰ περάσουνε δὲ θὰ κλίνη ἡ Ῥωμιόσῃνη ὅλη ὁ πατήρ, τοῦ πατρός, ἢ νύξ, τῆς νυκτός.

Ἄς ἀφήσουμε τέτοιους ἰδανισμοὺς τοῦ φίλου μου τοῦ Παλαμά. Τῆ γραμματικὴ τοῦ λαοῦ πρέπει πρῶτα πρῶτα νὰ σεβαστοῦμε. Δὲν είναι ἰδανισμοὶ: ἡ ὀρθὴ κρίση ἔτσι τὸ θέλει: ἔτσι τὸ λέει κ' ἡ ἀλήθεια. Ο λόγος είναι νὰ καθιερώσουμε τὸ λοιπὸν, ἔμεις πού γράφουμε, στὰ βιβλία μας μόνο δημοτικούς τύπους, μόνο τέτοιους τύπους δηλαδή πού νὰ μὴ δυσκολέβεται ὁ λαὸς μήτε γιὰ τὴ κλίση τους μήτε γιὰ τὴν προφορὰ τους, ἂν τύχη και δυσκολεφτῆ στὴν ἀρχὴ γιὰ τὸ νόημα μᾶς λέξης πού δὲν τὴν ξέρει ἀκόμα. Ἄμα τοῦ μάθουμε μιὰ μέρα τί θὰ πῆ ἄξαρνα εὐφρόνη, ἦβη, ἄγνος, φαιδρός κτλ., κι ὁ πιὸ ἀγράμματος θὰ μπορέση χωρίς κανέναν κόπο νὰ κλίνη τὰ ὀνόματα ἀφτᾶ, ἦβη, τῆς ἦβης, τὴν ἦβη, κτλ. Με τέτοιο τρόπο, ὅτι λέξη θέλεις μαθαίνεις τοῦ λαοῦ: ἔτσι πλουτίζει ὁ νοῦς του και ξαναίγει: ἔτσι καταντᾷ στὸ τέλος δυνατὸ νὰποχτήση ὁ λαὸς και μιὰ καποια γενικὴ παιδεία.

Βλέπετε πού ἂν τὸ χέρι μου δὲν τρέχει ἡ γλώσσα

μου τρέχει γερά. Ἀκόμη ἕνα πρέπει νὰ σᾶς ρωτήξω. Δὲ μου εἶπατε τὸνομα πού θὰ δώσετε στὸ περιοδικό σας. Πὼς θὰ τὸ βυφτίσετε; Τὸ πρῶμα θέλει προσοχή. Κοιτάξτε νὰ μου διαλέξετε κανέναν τίτλο πού νὰ μπορέση χωρίς δυσκολία νὰ τὸν πῆ κι ὁ λαὸς, νὰ τὸν κλίνη κι ὁ πιὸ ἀγράμματος. Τὸ καλό μου «Ἄστυ» ἕνα ἐλάττωμα ἔχει, τὸνομά του. Κι νὰ διῆτε σὲ τί ἀνοησία, σὲ τί ἀηδία καταντήσαμε. Οἱ φημερίδες, ὅπως ξέρετε, πουλιούνται στὸς δρόμους και τίς φωνάζουν τὰ παιδιά ἄμα βγήκανε. Οἱ μάγες ὅμως στὴν Ἀθήνα, ὅσες φωνές κι ἂν πετᾶζουνε, θὰ τὰ μεροδέψουν ἄμέσως σαν τύχη και χρειαστῆ μιὰ γενικὴ ἢ μιὰ ὀνομαστικὴ πληθυντικὴ. Ἄστεως, Ἄστεα είναι παρᾶς πού δὲν περνᾷ. Τὸ ἴδιο και με κάτι ἄλλες φημερίδες, Ἀκρόπολις, Ἀκροπόλεως, Ἐφημερίς, Ἐφημερίδας. Κι δὲ λαλῶ γιὰ τὸν ἀρχιπρᾶξζονο τίτλο Ἐφημερίς τῶν Συζητήσεων!

Σὲ τέτοια λάσπη, σὲ τέτοια δασκαλοσῃνη κυλιόμαστε γιὰ τὴν ὥρα. Μιὰ γλώσσα, πού ὁ λαὸς δὲν μπορεί νὰ τὴ μάθη, ἔρχονται ἀφτὸι και μᾶς λέν πὼς είναι γλώσσα ἔθνικη. Κι γράφουνε φημερίδες,

ὑποθέτω με τὸ σκοπὸ πού ὅλος ὁ κόσμος θὰ τίς διαβάση, ἐκεῖ πού ὁ λαὸς μήτε τὸν τίτλο τους ἀξιώθηκε νὰ καταλάβη!

Ἐσεῖς μακριὰ ἀπὸ τὰ τέτοια. Ἄς θάρρῃ ὁ φίλος μου ὁ Παλαμάς, πὼς τὰ ὀνόματα αὐτὰ είναι ἀπραγματικότητας: ἐμένα με φαίνονται ἰδανισμοὶ και μάλιστα οὐδενισμοὶ. Πρέπει τὸ καινούριο περιοδικὸ νᾶχη ὄνομα ζωντανό. Δὲ με μέλει νὰ είναι τὸνομα ἀρχαίο, φτάνει νὰ ταιριάζη και τώρα με τὴ γραμματικὴ τοῦ λαοῦ. Ἀκόμη καλήτερα. Στὴ θέση σας θᾶπαιρνα κανένα ὄνομα πού νὰ είναι ἀρχαίο και δημοτικὸ ὅλο μαζί, γιὰ νὰ φανῆ πὼς ἡ δημοτικὴ μας είναι κόρη τῆς ἀρχαίας, και θὰ τὸλεγα: ἡ Ζωή.

Ἐλπίζω τώρα νὰ σᾶς ζήση, νὰ ζήσετε και σεις χρόνια πολλὰ νὰ γράφετε με τὴ χάρη τοῦ κονδυλιοῦ σας, με τὴν ποιήσῃ σας, με τὴν τέχνη σας, και, γιὰ νὰ μὴν παραπονοῦμαι, με τὴ γραμματικὴ τοῦ λαοῦ, τὴ γνήσια ὅμως τὴ γραμματικὴ τῆς γλώσσας τῆς ἔθνικῆς.

Ὁ πρόθετός σας δοῦλος

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΣΚΑΡΑΒΑΙΟΙ ΚΑΙ ΤΕΡΡΑΚΟΤΤΕΣ

ΤΟ ΜΕΛΤΕΜΙ

Ἄδράσει ὁ Ἥλιος ὁ ἀψὺς τὸ ἀκκόσιστο χορτάρι.
Στὸ κάμμα τὸ μεσημερὸν ἀχνίζουν τὰ χαλίκια.
Και ποῖν τὴν ὑστερνὴ δροσιά ἢ λαύρα νὰ τοῦς πᾶρη
Τὴν ἄλμυρή τους μυρωδιὰ γύρω σκορποῦν τὰ φύκια.

Φωλιά, καμίνι, ἀφίνοντας και τῆς στεριάς τᾶρεῖα
Παίρνουν τὰ φῖδια, στὸ νερὸ, τίς σμυναριές ζευγάρι,
Κι ὅπου διπλᾶ καθρεφτιστὰ κοιποῦνται τὰ καΐκια
Μόνονι άνεμιζοῦν μάριμαρο τὴ θάλασσα οἱ γλάροι.

Ξάφνω κρυφὸς παροξυσμὸς . . . τὸ κύμα σιγοτρέφει,
Κι ἀνάοια ἢ θάλασσα ἢ στρωτὴ στὸ σύγκρο μελανιάζει,
Γιατὶ θεριὸ ἀπ' ἀνοιχτὰ πλαικώνει τὸ Μελτέμι.

Στὴν πρώτη ὁ γλάρος ρουφαλιά ἀπὸ ψηλά χουγιαίζει
Και, σπάνοντας μ' ἀφροδροσιά τὸ κύμα τὸ γεμάτο,
Γυρνοῦν τὰ φῖδια στὴ στεριά κι οἱ σμυναριές στὸν πάτο.

Γ. ΓΡΗΓΟΡΗΣ.

ΜΟΝΑΞΙΑ

Τους ανθρώπους ή μοναξιά τους στενοχωρεί, τους απολωλάει. Τόν άνθρωπον όμως ή μοναξιά τονε γλυκαίνει και σά μάγισσα τόν ήμερώνει. Έκείνο που ίσως στενοχωρεί τό φίλο τής μοναξιάς, όταν είναι αγύμναστος, είναι ή άπέραντη ή ζωή που ξετυλίγεται μέσα στής ψυχής του τά βάθια, και σά θάλασσα πλημμυρίζει την ύπαρξή του. Άτελεύτητη θάλασσα μ' άμέτρητο βάθος, κι ως τόσο ήμερη, και σαν καθρέφτης γαλήνια. Πρόσθεσε που είναι και θάλασσα ζωηρά, που νοιώθει μέσα της κάθε πλοκάμι που σαλεύει, κάθε ψάρι που σπαρταρά. Στοχάσου και πώς καθρεφτίζει την άλλη, την άπ' έξω ζωή, που όλόγυρα αιώνια κινείται. Πηγαίνει ο νοός σου στο βάθος, μέσα και μέσα στο είναι σου, και τέλος δέ βρίσκει. Κοιτάζει τριγύρω, έξω κ' έξω στη φύση, κ' ύλιγγας που έρχεται. Είναι να μη στενοχωρηθή άνθρωπος με τέτοιο πλήθος ζωής;

Κι ως τόσο ή γαλήνη είναι τόσο τέλεια, τό καθρέφτισμα τόσο μαγευτικό, που μήτε ο κρυφότερος στεναγμός, μήτε μικρό σάλεμα μαμουνού δεν μένουν άπαρατήρητα. Όλα συνιθίζει και τά βλέπει ο νοός, τά νοιώθει όλα, τά μελετά, τά χαζεύει, τά συμπνοεί, και τά κάμνει δικά του. Και κάμνοντάς τα δικά του, προχωρεί κι όλο προχωρεί κατά την αλήθεια, κατά τό τέλειο.

Ο πολιτισμός είναι εκεί, επειδή εκεί είναι κάθε στοιχείου του ή πηγή. Όταν διαβάζουμε ιστορία, και περνούμε από μεγάλων πολιτισμών εποχές, από χρυσούς αιώνες, τί βλέπουμε; Άστέρια που λάμπουν εδώ κ' εκεί, κομήτες, ήλιοι, άστρισμούς, γαλαξίες. Άλλος με τό σμίλι, με τό κοντύλι άλλος, τρίτος με τή χόρδα, τέταρτος με διαβήτη ή με κανόνα, μελετούνε, παρατηρούν, αναλύουνε, σχεδιάζουν, κ' έπειτα στήνουνε μνημεία τέχνης, χτίζουνε στάτελειωτα τό χτίριο τής επιστήμης. Τους βλέπουμε όλους αυτούς τους λαμπρούς εργάτες στην ιστορία, και φανταζόμαστε πως μέσα στον άκοίμητο, τον ακούραστο, τον παντοκίνητο τον κόσμο που λάμπει ο χρυσός εκείνος αιώνας, ο καθένας εργάζεται, παράγει, και με δικό του φως φέγγει. Αλλάς τής φαντασίας. Άν είτανε δυνατό να ξαναζήσουμε στην εποχή ενός Ντόντε, ενός Φειδία, ή Πυθαγόρα, ή Νεύτωνα, ή τούς βρίσκουμε τρυπομένους όλους στα βάθια τής άμύλητης μοναξιάς; ήλιοι που φωτίζουνε από τά μακριά. Και τό περιέργο, έμεις οι σημερινοί που άπ' άλύμα μακρινότερα τους θεωρούμε, καθιρώτερα τους νοιώθουμε από τους σύγχρονούς τους, που και σιμά τους αν τύχαινε να περνούν, και καταπάνω τους αν σκουνοφλουσαν, πάλι δεν έννοιωθαν πάντα την ύπαρξή τους.

Όλα, όλα τής τέχνης και τής επιστήμης τά

λούλουδα σε μοναξιάς φυτρώνουν, και σά βιολέτες μουσκοβολούν. Περνούν οι διαβάτες άπ' έξω, κ' αισθάνονται την εύωδία, και την εύφραίνονται. Έκεί όμως που πατούν και ξαναπατούν οι διαβάτες, λουλούδι εκεί δέ φυτρώνει.

Ο κόσμος τή μοναξιά τή μισεί, τή φοβάται, την καταριέται, γιατί ο κόσμος τον καιρό του να χάνη δεν άρέσκειται σε βαθεις στοχασμούς. Άνθρωπος που φοβάται τή μοναξιά, είναι άνθρωπος του κόσμου, και στην ιερή τή φάλαγγα των εργατών του πολιτισμού να καταταχτή δεν μπορεί. Μένει μέσα στον κόσμο, και τό πολύ χορεύει με τό σκοπό τής μαγικής φλογέρας που βγαίνει από τό δεντροσκέπαστο άλσος τής μοναξιάς.

Δός μου ανθρώπους που αγαπούνε μοναξιά, να τους λατρέψω, να τους στήσω μνημεία, ήρώους να τους άνομάσω, ήρώους τής τέχνης και τής αλήθειας.

Μελαγχολούν οι άνθρωποι του κόσμου στη μοναξιά, εκεί που έπρεπε ο καθένας να χαίρεται και να τραγουδάη από τή χαρά του, που ψευτιά κι άπάτη δεν έχει, καιρού σπατάλη δεν έχει, μόνο φέγγουν όλα τής ζωής τά στοιχεία όλόγυρα κι όλόγυρα, ως κ' οι ούρανοι φαίνονται σε ξάστερη νύχτα σά ν' άνοιγουν και να δείχνουν τό Μεγαλοδύνημο Πλάστη τους.

Μελαγχολούν και μαρκίνονται, και κάθε ζωής σημάδι τό χάνουν, εκεί που έπρεπε να κολυμπούνε μες τή ζωή. Τους παίρνει όμως από τά βάθη τής μοναξιάς, τους αποθέτει σε μαλακό καναπέ σαλονιού, άνάθει δεκάδες φώτα όλόγυρα τους, προσκαλείς μερικούς άλλους όρνιθόμουλους πλάγι τους, και ζυπνούν άμέσως, και ψαλιδίζ' ή γλώσσα τους, και τρέμουν τά νεύρα τους, και τους μεθάει ο έρεθισμός, και σκοτώνεται ο άνωφελήςτος ο καιρός τους.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΑ ΕΝΟΣ ΜΑΓΟΥ

Σήμερον, πρό των προθύρων του είκοστου αιώνας, υπάρχουνε εκατοντάδες χιλιάδων ανθρώπων, όχι άμορφώτων, οίτινες περί ουδενός άμφιβάλλουσι και πιστεύουσι εις τά μάλλον άπίθανα πράγματα. Αί άπόκριφοι επιστήμαι, ή μαίον μαγεία, ίσως ούδέποτε άλλοτε διελαμψαν μετά τσαούτης επιστημότητος μεθ' όσης επί των έσχάτων αυτών ήμερών μας. Οί θιασώται του υπερφυσικού, άπέναντι των θυμασιών άνακαλύψεων τής συγγένου επιστήμης, άποθρασύνονται και κ' αυτοί περισσότερον. Και είναι πραγματικώς μοναδική ή σύγχυσις αυτή των νέων ιδεών επί των άποκρύφων επιστημών, και ή δίνη και σύγκρουσις πνευμάτων ήχι σπανίως διακακωμένων και έξύλων μάχιστα. Άλλά πάντοτε τά οίκατά θύματα τής υπερδιεγέρσεως τής νουτικής και τής άλυποθυλής είναι συχνότερα.

Τώρα, είναι άμφιβόλον εις ποίαν τάξιν πρέπει να καταταχθῆ ο βασιλεύς των νεωτέρων μάγων ο Τοτριάδελτά, πρόσωπον όσον ένδέχεται έκτακτον. Παρά τό κηθηρώς μαγικόν του στάδιον διεκρίθη πολλάκις μέχρι τούδε ως συγγραφεύς όχι κοινής δυνάμεως εις τον όποιον ή φιλολογία των άποκρύφων επιστημών πολλά όφείλει. Σπανίως περιπέτειαι παραδοξώτεροι, ή τρομακτικώτεροι τηλεπάθειαι έγένοντο ύποκειμενον τόσον έλκυστικής και υπερβίου άρηγήσεως. Μεγάλη άγγλική επίθεώρησις δημοσιεύουσα κατ' αυτάς ειδος αυτοίογραφίας του Τοτριάδελτά, δεν διστάζει να θεωρήση αυτόν άξιον να καταλάβη θέσιν μεταξύ του Όφμαν και του Έδγχαρ Ποέ. Από αυτήν την αυτοβιογραφίαν άποσπώμεν την επομένην διήγησιν, τής όποιας τό έτερον πρόσωπον, ο Κάριλ, εινε άδελφικός φίλος του μάγου και συσπουδαστής του.

«Μίαν ήμέραν ο Κάριλ μου έπρότεινε ναταλλαξώμεν τά σώματά μας δι' είκοσιτέσσερας ώρας. Τίποτε τό παράδοxon δεν εύρισκα εις την πρότασιν του διότι έν γνώριζα πολλούς γερμανούς φοιτητάς οι όποιοι έκκαμν την ιδίαν αυτήν ανταλλαγήν, άλλ' έν γνώριζα επίσης ότι εις μίαν εξ αυτών των περιστάσεων, εις φοιτητής ήρνήθη ν' αναλάβη την προτέρην αυτού μορφήν, μετά την παρελευσιν τής ταχθείσης προσεσμίας, και αυτό μ' έσφεν εις άκηχανίαν, διότι καμμία θεραπεία του πράγματος δεν ύπήρχε. Μολαταύτα, μετά πολλούς δισταγμούς, έν τέλει, παρεδέχθη την πρότασιν του φίλου μου αλλά διά μερικας ώρας μόνον. Ένόουν ότι ήδύνατο να μ' ώφελήση μίαν ήμέραν ή δοκιμή αυτή, τής όποιας ή εμάνθαν τον τρόπον όχι μόνον θεωρητικώς αλλά και πρακτικώς. Άλλως τε έν γνώριζον ότι αν ήρνούμην ή εύτυχία του Κάριλ ή καταστρέφετο διά παντός.

Υπήρχε, φυσικώς, εις την ύπόθεσιν μία γυναίκα. Ήτο μνηστευμένος πρό δύο έτών με μίαν χαριτωμένην κόρην, ή όποία τον ήγάπα πράγματι μ' όλην την καρδίαν της, άλλ' εκείνος έν τούτοις την έξήλευεν παραφρόως. Η ζηλοτυπία αυτή έπρόββαινε εις βαθμόν τσοσούτον, ώστε να μη δύναται να φανή εύγενής όπωςδήποτε προς ένα νέον, χωρίς ο Κάριλ να την κατηγορήση ως έρωτότροπον, όπως ήρκει εις φίλος του να δείξη την παραμικροτέραν προσοχήν προς αυτήν διά να τον κατηγορήση ότι ήθελε να του κλέψη την πολυαγαπημένην του. Και διά τό κορύφωμα τής δυστυχίας ή κόρη αυτή πατέρα είχε ιδιοκτήτην μεγάλου ζυθοπωλείου, συγγαζομένου υπό φοιτητών, των όποιων κι γενεά διεδέχοντο άλλήλας άνευ διακοπής. Έγώ ο ίδιος, παρ' όλας τας προσπαθείας μου, δεν κατορθώσα να γλυτώσω από τας ύπονοίας του. Ήθελε λοιπόν ο Κάριλ, ή να καταπεισθῆ περί τής άπιστίας μου, ή βεβαιωθείς όριστικώς να μη άμφιβάλλη ποτέ — μά, ποτέ — πλέον περί τής μνηστής του.

Πράγματι λοιπόν, μίαν πρωίαν θερινήν, κατορθώ-

σαμεν τέλος την ανταλλαγήν των σωμάτων μας. Όταν ήλθα εις τον έαυτόν μου εύρέθη καθισμένος εις την άντικρυνήν έδραν εκείνης επί τής όποιας είχαν άποκοιμηθῆ. Επί τινας στιγμάς, έμενα κατ' αυτόν τον τρόπον χωρίς να βλέπω, λησμονών και αυτήν την σύμβασιν την όποιαν είχα κάμη μετά του φίλου μου. Έπειτα, άποτόμως, μου έφάνη να διαφωτίζονται τά πάντα γύρω μου και άνέκροξα:

— Αϊ λοιπόν! πως είσαι Κάριλ;

— Όνομάζομαι Ρώς, μου άπήντησε ο Κάριλ είσαι σύ!

Φυσικά, έλησμόνησα ότι τόνόμά μου έπρεπε να κολυθήση τό σώμα μου. Έγαμήλωσα τά βλέμματα και παρετήρησα τους τερατώδεις γερμανικούς πόδας και τας γιγαντιαίας χειρας του Κάριλ. Ήρχισα να αισθάνομαι κάποιαν άηδίαν έναντίον του έαυτού μου, δηλ. περί του νέου έσωτερικού έγώ μου. Όμίλησα έν νέον: είχα φοβεράν λαρυγγώδη προφοράν γερμανού. Τότε ήγήθη και παρετήρησα τον έαυτόν μου εις τον καθρέπτην. Ήμην ο Κάριλ. Τό πράγμα δεν έπέδεχτο άμφιβολίαν και, πλησιέστατα με είδον ύδύοντα προς την θύραν και λέγοντα: «Καληνύκτα, φίλε, καληνύκτα!» Μου έφάνη ότι ύπήρχε κάτι τι ως περίπαιγμα εις την φωνήν, άλλ' ίσως ήτο και άπλή φαντασία μου. Δεν είχαν λοιπόν τίποτε να κάμω μέχρι τής επανόδου του Κάριλ παρ' να χρησιμοποήσω όσον τό δυνατόν καλύτερον τον καιρόν μου.

Ήθέλησα κατ' αρχάς να έξετασώ αν ή φυσική μεταβολή μου είχαν επίφερη εις έμέ και άνάλογον νοητικήν μεταβολήν. Ούτω π. χ. ο Κάριλ ήτο μουσικός τέλειος. Έκάθησα εις τό πιάνο και έπληξα μετά θράσους τά έλεφαντινα πληκτρα του όργάνου. Εκείνο όμως άνέδωσε ορικόδη κακροφωνίαν. Έπειτα ήθέλησα να καπνίσω μίαν πίπαν. Άλλ' επειδή τά ένδύματά μου τά έφόρει ο Κάριλ, εύρον επάνω μου μόνον την μεγάλην του γερμανικήν πίπαν, με τον έν πορσελάνης φούρον της, τον όποιον έγέμισα με Κανάστερ, καπνόν χονδροειδή τον όποιον εκάπνιζε πάντοτε προς μεγάλην μου άηδίαν. Έτραβήξα μερικες ρουφιές και περιέργως εύρον ότι τώρα μου ήτο εύχάριστος! Λοιπόν τά γούστα μου έγιναν γερμανικά καθώς και τό σώμα μου.

Έξήλθον και μετέβην εις ένα ξενοδοχείον διά να προγευματίσω. Ο ύπνρέτης μόλις είδε να εισέρχεται εις τυπικός γερμανός εύθύς έθεσ' εμπρός μου την λίστα γερμανικών κρεάτων, πάντοτε έδδελυσόμην την γερμανικήν μαγειρικήν, αλλά τότε απέλαμβανον με ήδονήν μεγάλην λουκάνικα, χοιρινά και σουκρούταν. Έτροφα άφειδώς, κ' έπινα επανωτά μεγάλα ποτήρια ζύθου και εκάμη και τρυμερήν θραύσιν εις τό τυρί λιμπουργ. Και όμως τί άηδία μου έπροξέεινε πάντοτε ως εκείνην την ήμέραν!

Άφου έτελείωσα τό πρόγευμά μου, έπέστρεψα εις την οίκίαν μου και, ένω έσκάλιζα τά θυλάκιά μου

(τὰ θυλάκια τοῦ Κάρλ) διὰ τὴν εὐρω σπέρτα, εὐρίσκω τὴν φωτογραφίαν τῆς μνηστῆς του. Τὴν παρατήρουν προσεκτικὰ καὶ ἤρχισα νὰ αἰσθάνομαι δι' αὐτὴν γεννώμενον πάθος. Μετὰ τινα λεπτὰ τὴν ἠγάπων ὡς τρελλὸς καὶ ἠσθάνομαι ἐντός μου τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὴν κρατήσω δι' ἐμὲ μόνον. Δὲν ἐνθυμούμην πλέον τὸν Κάρλ. Ἐγνώριζα μόνον ὅτι ἠγάπων αὐτὴν τὴν κόρη καὶ εἶχον καὶ τὴν ἀμυδρὰν συναίσθησιν ὅτι καὶ ἐκείνη ἐπίσης μὲ ἠγάπα. Ὁ ἤχος τοῦ ὠρολογίου, τὸ ὅποιον ἐσήμαινε τὰ τέταρτα τῆς ὥρας, μ' ἔκαμιν νὰ συνέλθω. Τότε ἐνεθυμήθην ὅτι ἐντός ἐνός τετάρτου τῆς ὥρας ἐμελλεν ὁ Κάρλ νὰ ἐπανέλθῃ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἶχον δύο διακεκριμένους προσωπικότητας, χωρὶς νὰ λογαριάσω καὶ τὸ σῶμα μου, τὸ ὅποιον τότε εὐρίσκετο ἔξω μὲ τὸν Κάρλ. Ὑπῆρχε τὸ πνεῦμα μου, τὸ ἐγὼ μου, τὸ ἀληθινόν μου ἐγὼ, τὸ ὅποιον καμμία οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην κλίσιν δὲν ἠσθάνετο διὰ τὴν νέαν. Καὶ μοῦ ἔλεγεν αὐτὸ τὸ ἐγὼ μου ὅτι, τὸ νάρθηθ εἰς τὸ πάθος αὐτὸ ἔστω καὶ ἐλάχιστον θὰ ἦτο προδοσία ἐναντίον τοῦ φίλου μου τοῦ ἀδελφοῦ μου: ὅτι καὶ ὅσα ἤδη ἠσθάνομαι ἦσαν ὕβρις δι' ἐκείνον. Ἐπινοήθην. Ἐσπευσα νὰ ἐξέλθω εἰς τὸν δρόμον ἔξω.

Δύο δρόμοι ἔφερον εἰς τὴν ἀγαπημένην τοῦ Κάρλ καὶ ἐγνώριζα ποῖαν ἠκολούθει πάντοτε ὁ φίλος καὶ ὅταν ἐπήγαινε καὶ ὅταν ἐγύριζε.

Χωρὶς νὰ ἔχω συνειδηθῆναι τί ἔκαμνα ἐπὶ τὸν ἄλλον δρόμον. Ἡρώτων τὸν ἐαυτόν μου τί ἤθελα νὰ κάμω, καὶ ἀνεκάλυψα ὅτι ἐπήγαινα νὰ περᾶσω ὡς Κάρλ εἰς τὴν μνηστῆν του, μὲ σκοπὸν ὄχι ἀκριβῶς ἀκόμη ὠρισμένον μέσα μου, ἀλλ' ὅστις μὲ ἐγείμιζεν ἤδη μὲ μίαν ἀγρίαν χαρὰν ἧτις ἐγειτόνευε μὲ τρελλαν.

Τὸ ἐγὼ μου μοῦ ἔλεγε. «Εἶσαι ἄθλιος οὐτιδανός, καὶ προδοσία μεγαλύτερα δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ, Ἰουδα.» Ἐστάθην καὶ ὠχρίασα ὡς νὰ εἶχεν ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ψυχῆς μου κατοπτρεῖσθαι αἰῶνας τὴν ἠθικὴν ἀδυσσον ἐντός τῆς ὁποίας ἐμελλεν νὰ κρημνισθῶ. Ἐγύριζα λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψω, γνωρίζων ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν θὰ εἶχεν ἐπιστρέψῃ ὁ Κάρλ καὶ θὰ μέπεριμένε διὰ τὴν πάρη ὀπίσω τὸ σῶμα του. Τὸ σῶμα του; Ἀναμφιδόλως, διότι ἡ διακοικία τοῦ συμβολαίου μας ἔληγεν ἤδη καὶ ἂν ἐβράδυνον ἐπὶ πλέον θὰ ἤμην κλέπτῃς ὅπως ἤμην καὶ προδότῃς. Ἀλλ' ἡ φυσικὴ ἐπήρεια τοῦ σώματός του ἐξετροχιάζε τὴν ὀρασίαν μου. Ἐγύρισα διὰ δευτέραν φοράν καὶ ἐσπευσα ὄχι πλέον εἰς τὴν οἰκίαν μου ἀλλὰ πρὸς τὸ ζυθοπωλεῖον. Μόνον δικαιολογίαν μου εἶχον ὅτι ἤμην μὲν δὲ δεκακατὼ ἐτῶν ἀκόμη.

Ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἡ Λίτσα ἔσπευσε εἰς συνάντησίν μου καὶ ἐγὼ τὴν ὑπεδέχθην μὲ βροχῆν ἐμπαθῶν φιλημάτων. Μοῦ εἶπε μὲ κάποιαν ἐκπλαξίν. «Τί; ἐπανῆλθες ἤδη Κάρλ;» Ἐπειτα ἐπεράσαμεν εἰς ἓν ἐσωτερικὸν δωμάτιον, ὅπου συνήθως ἐκάθητο μὲ τὸν Κάρλ, καὶ ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ὥραν

ἔρωτολόγησα μαζί τῆς ὅπως θὰ τὸ ἔκαμιν ὁ ἴδιος ὁ μνηστῆρ τῆς.

Αἰῶνας, ἂ φρίκη! ἀκούω τὴν φωνήν μου νὰ ἐρωτᾷ ἐν ὁ Κάρλ ἦτο ἐκεῖ! Παρατηρῶ ἀπὸ μίαν σχισμὴν τῆς θύρας καὶ βλέπω εἰς τὴν μεγάλην σάλαν τοῦ καταστήματος τὸν Κάρλ (μὲ τὸ σῶμα μου) ὅστις ἐφάνετο τρομερὰ ταραχμένος καὶ ἀνήσυχος, διότι βεβαίως ἐζήτηε νὰ ἐπνεύσῃ τὴν ἰδίαν του προσωπικότητα, ἐπειδὴ ἐάν μοῦ συνέβαινε τίποτε ἢ ἐάν δὲν ἠδύνατο νὰ μὲ ἐπνεύσῃ, δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον νὰ γίνῃ ὅ,τι ἦτο πρὶν νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος, καὶ ἡ Λίτσα θὰ ἦτο διὰ παντὸς χαμένη δι' αὐτόν.

Ἐψιθύρισα εἰς τὸ αὐτὸ τῆς Λίτσας: «Ἐξέλθε, εἰπέ μου ὅτι δὲν μὲ εἶδες καὶ στείλε τον εἰς τὴν οἰκίαν μας!» Ἐτσι καὶ ἐγίνε καὶ κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα κατώρθωσα καὶ ἐγὼ νὰ γίνω κύριος τοῦ ἐαυτοῦ μου ὅταν ἐπανῆλθην ἡ Λίτσα τῆς εἶπον «Πρέπει νὰ πηγαίνω· ἀλλὰ πρὶν θέλω νὰ μοῦ ὑποσχεθῆς κάτι τί!» Μοῦ ὑπεσχέθη, καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζα ὅτι ὁ Κάρλ θὰ ἐπανήρχετο τὸ ἴδιον ἐκεῖνο βράδυ, μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν σωμάτων μας τῆς εἶπα: «Θὰ ἐπνεύσῃς τὸ βράδυ, ἀλλὰ διὰ λόγους ἰδιαιτέρως φύσεως θέλω νὰ μὴ μοῦ κάμῃς ποτέ, οὔτε τότε οὔτε βραδύτερον τὸν ἐλάχιστον ὑπαινιγμὸν δι' αὐτὴν τὴν ἀπογευματιανὴν μου ἐπίσκεψιν.

Μοῦ τὸ ὠρκίσθη καὶ ἀνεχώρησα βέβαιος ὅτι τὸ μυστικόν θὰ φυλαχθῆ καλῶς. Ἐπέστρεψα βραδέως εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εὗρον ἐκεῖ τὸν Κάρλ εἰς μίαν φρικώδη ἀγωνίαν ἐνεκα τῆς παρατεινομένης ἀπουσίας μου. Ἀνταλλάξαμεν ἀμέσως ἐκ νέου τὰ σώματά μας, τοῦθ' ὅπερ εὗρον εὐκολώτερον καὶ πρὸ πάντων ταχύτερον τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς τῶν ἐνδομάτων. Τὸ ἰδικόν μου σῶμα μοῦ ἐφάνετο κάπως παραδόξον ἐπὶ μίαν ἢ δύο ὥρας. Μοῦ ἐφάνετο πῶς δὲν μοῦ ἐπήγαιεν ἐντελῶς καλὰ, ἀλλὰ τὸσον μόνον.

Ἡρώτησα τὸν Κάρλ πῶς τὸν ἐδέχθη (μὲ τὸ σῶμα μου) ἡ Λίτσα. Μοῦ εἶπεν ὅτι τὴν ἐκάθησε πλησθὸν του καὶ ὅτι ἐκείνη τότε τὸν ἐπέπληξε πικρῶς διὰ τὴν προδοσίαν του πρὸς τὸν φίλον του καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκούσῃ περισσότερον Ἐπῆγε πάλιν τὸ βράδυ ἀλλὰ δὲν τοῦ ἔκαμον κανένα λόγον διὰ τὴν ἀπογευματιανὴν του ἐπίσκεψιν.

Ὁ Κάρλ καὶ ἐγὼ δὲν ἐπανελάθαμεν ποτέ πλέον αὐτὸ τὸ πείραμα. Μία φορὰ μᾶς ἤρκεσε καὶ τοὺς δύο. Ἐξηκολούθησα ἐπὶ τινα χρόνον ἀκόμη νὰ σπουδάζω μόνος μου τὸ φαινόμενον αὐτό. Συχνάκις, περιεπάτου εἰς τὸν δρόμον μὲ φίλους καὶ αἰφνιδίως εἰς τὸ μέσον τῆς μάλλον ἐνδιαφερούσης συζήτησεως, καὶ δι' ἀπλῆς μόνον προσπαθείας τῆς θελήσεως, εὐρισκόμην κατακαλιμένος εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἡ μυστικιστικὴ τῶν φίλων μου ἦτο ἀπερίγραπτος...»

I.

Η ΔΙΑΠΑΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ» Ἔτος 180ν.

Κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν τὸ τερπνώτερον καὶ μωροτικώτερον ἀνάγνωσμα τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας εἶνε «ἡ Διάπλασις τῶν Παίδων» ὅ,τι δημοσιεύεται ἐν αὐτῇ. — μυστηριώματα διηγήματα, δοκιματῖα, διάλογοι μονολογοί, μῦθοι, ποιήματα, βιογράφια, κτλ. κτλ. — ὅλα εἶνε συνταραχμένα εἰς γλῶσσαν ἀπλῆν καὶ εἰς ὕψος κομψὸν κατὰ τὰς ὑγιεστεράς παιδαγωγικὰς ἀρχὰς, ὑπὸ συγγραφέων εἰδικῶν καὶ ἀνεγνωρισμένης ἀξίας, ἐλλήνων καὶ ξένων.

Αἱ διάφοροι πνευματικαὶ ἀσκήσεις, αἱ προτεινόμεναι πρὸς λύσιν, ὁξύνουσι τὸ πνεῦμα τῶν νεαρῶν τῆς συνδρομητῶν, καὶ οἱ συχνὰ προτεινόμενοι διαγωνισμοὶ ἐξεγείρουσι τὸ εὐγενὲς αἰσθημα τῆς ἀμίλλης· ἡ δὲ τρυφερὰ καὶ ἐγκάρδιος Ἀλληγογραφία τῆς «Διαπλάσεως» προσδίδει εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἰδιαιτέρον ὅλως θεληγῆρον.

Τέλος ἡ φιλοκαλία μετ' ἧς ἐκτυπῶνται ἡ «Διάπλασις τῶν Παίδων» καὶ αἱ εἰκόνες δι' ὧν κοσμεῖται καθιστῶσιν αὐτὴν φύλλον ἐξῆχος καλλιτεχνικὸν καὶ ὠρατὸν, ὅπως πρέπει νὰ εἶνε πᾶν βιβλίον προωρισμένον δι' ἀναγκώστας νεαρῶν τῶν ὁποίων μωροῦται ἡ καλαισθησία.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Μόνον ὁ Δὸν Κισώτος μπόρεσε νᾶβρῃ ὑπέρητη καθὼς τὸν ἠθέλει, τὸν καυμένον τὸν φιλόσοφον τὸν Σάνκο μὲ τὸν σύντροφο καὶ μυστικιστὴν βουλό του, τὸ γαϊδουράκι του. Οἱ δύο μὲν βάλθησαν νὰ σπουδάσουν τὸν χαρακτήρα τοῦ κυρίου των ὥστε νὰ μποροῦν νὰ πηγαίνου μὲ τὰ νερά του. Συνέβαινε μάλιστα τόσο νὰ ταυτιζόνται οἱ δύο σύντροφοι ὑπέρηται τοῦ ἰσπύτου μέσθ στίς φιλοσοφικὰς τους σκέψεις πού ξεχνούσαν σχεδὸν ποιὸς ποῖονα ἔπρεπε νὰ καθαλικεύσῃ. Δυστυχῶς στὴν ἐποχὴν καὶ ὁ ὑπέρητης εἶναι καὶ ἐννοεῖ νὰ παραμένῃ ξένος. Δὲν ἀποτέλει καὶ αὐτὸς μὲ τὴν σειρά μέλος τοῦ σπητιοῦ πού ὑπηρετεῖ.

Ἴσως δὲν φταίει μόνον αὐτός. Ἴσως μάλιστα τὸ κύριον φταίξιμο νᾶνήκη στοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑφιπλοῦτους κυρίους του πού δὲν καταδέχονται ἀροῦ τὸν πληρώνουν νὰ τοῦ μιλήσουν γλυκά· ἀδιάφορο τῶρα· τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι ἡ εὐρεσις ὑπέρητου εἶναι ἀρετὴ σκοτούρα διὰ τὴν οἰκοδέσποινα στὴν ἐποχὴ μας.

Ἀκριβῶς διότι εἶναι δύσκολο νὰ βρεθῆ πάντα καταλληλὸς ὑπέρητης καὶ διότι χρειάζεται ἡ οἰκοδέσποινα νὰ ξέρῃ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ὑπέρητη, ἤρχισαν πρὸ τίνος στὴν Εὐρώπῃ νὰ διδάσκουν καὶ τὴν μαγειρικὴν στὰς δεσποινίδας.

Στὸ Παρίσι τῶρα δύο φορές τὴν ἐβδομάδα ἡ ἐταιρεία τοῦ ἀερίφωτος δίδει μαθήματα μαγειρικῆς σὲ δύο διαφόρους δρόμους τῆς πόλεως, διὰ τὴν ρεκλάμα κυρίως τῶν φουρνέλλων τῆς ὁμοῦ.

Ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ, τῶν ὁποίων διαμαρτύρεται ἀρετὰ ὁ στόμαχος, πού πηγαίνου πάντα σ' αὐτάς

τὰς παραδόσεις, ζητοῦν δὴθεν πληροφορίας καὶ ἐπὶ τέλους παίρνου διὰ τὴν δοκιμάσου τάχα κανένα μπιρτεκ πού τὸ μαγειρεῖ ὁ ὑπάλληλος. Ἐννοεῖται φροντίζου αὐτοὶ νᾶχου στὴν τζέπη καὶ τὸ ἀπαραίτητο ψωμί.

Ἐτσι δύο φορές τὴν ἐβδομάδα ἔχου ἐξησφαλισμένον τὸ μεσημεριανὸ τους.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ μάθημα τῆς μαγειρικῆς ὁ πολὺς Ἰούλιος Σίμων, πού ἀπέθανε στὰς 8]27 Μαΐου, ἔλεγε πῶς εἶναι ἀπαραίτητο.

Παρὰ τὴν μάθη ἡ κόρη ἐκείνου τοὺς ἀλγεβρικοὺς τύπους ἄς μάθη, ἔλεγε, καλύτερα νὰ κάμῃ μιὰ καλὴ σούπα· ἡ ὠφέλεια θὰ ἦναι μεγαλύτερα.

Ὁ ἄγγλος ὑπέρητης εἶναι ἀκριβέστατος εἰς τὸ καθήκον του, ἀξιοπρεπὴς πολὺ τεχνίτης ἀλλὰ πολὺ εἰδικὸς καὶ τυπικὸς. Ποτέ δὲν ἐξέρχεται τοῦ κύκλου. Π. γ. ὁ κύριος του μπορεῖ νὰ ξεπαγαλᾷ στὴν κμαρα καὶ ὁμοῦ ὁ μάγειρος δὲν θὰ τοῦ πάη ποτέ οὔτε ἐνὰ ξύλο διὰ τὴν βάλῃ στὴν θερμάστρα· ἐκεῖνος θὰ κοιτάξῃ τὸ φαγί του.

Ὁ Βέλγος εἶναι κμακρότος ἔκτακτος. Εἶναι καθαρός, λεπτὸς, περιποιητικὸς καὶ σχεδὸν πάντοτε πιστός.

Ὁ Ἑλβετός εἶναι ἀκριβῆς περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον, θαρρεῖς πῶς εἶναι στρατιώτης· ἔτσι περὶ θαρχικὰ ἐργάζεται.

Ὁ Ἰταλὸς εἶναι ἐπιτήδειος καὶ λεπτὸς ἀλλ' ὄχι πάντοτε καθαρὸς.

Ὁ Γερμανὸς εἶναι καὶ στρατιώτης, ἔχει πολλὰ προτερήματα καὶ ἐλαττώματα. Τὸ μόνον ὁμοῦ δὲ σχολο νὰ διορθωθῆ ἐλάττωμά του εἶναι ὅτι εὐκόλα δὲν μπορεῖ νὰ σιάξῃ.

Μόνος ὁ Γάλλος ὑπηρετεῖ ὅλους: ἀλλὰ, μόνον ὡς μάγειρος ὑπηρετεῖ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ἄλλως δὲν θελεῖ νὰ ἐκατοισθῇ.

Εἶναι καθαρὸς, ἐπιτήδειος καὶ λεπτὸς θελεῖ δὲ προπάντων νὰ ἦναι καλλιτέχνης εἰς τὸ εἶδος του.

Αἱ ψυχικαὶ πρόοδοι τῶν τελευταίων ἐτῶν κατέστησαν ἀπαραίτητον τὴν ἐμφάνισιν μιᾶς ἐτησίως, τρόπον τινα, περιλήψεως τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι νὰ διασώσῃ μερικὰς παρατηρήσεις, μερικὰς μελέτας ψυχικῶν φαινομένων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ψυχολογίαν τῶν παιδῶν ὁ Biner ἔχει μίαν πρωτότυπον μελέτην τοῦ παιδικοῦ ψόβου. Ὡς βοηθήματα εἶχεν ἐκτὸς τῶν ἰδίων του παρατηρήσεων ἐκάτὸν περίπου ἐρωτήσεις πρὸς διαφόρους παιδαγωγούς καὶ πρὸς ἀνήλικας. Ἐρῆσεν λοιπὸν εἰς πολὺν περίεργα συμπεράσματα ἐπὶ τῶν σημείων τοῦ φόβου, τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν, καὶ τὸν διανοητικὸν καὶ ἠθικὸν χαρακτήρα τῶν περιφρόνων παιδῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν αἰτιῶν καὶ τῆς θεραπείας τοῦ φόβου.

ἴδιού μερικῆ γνώμῃ του.

Οὐδεμίαν σχέσιν ὑπάρχει μεταξύ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ φόβου καὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως.

Τὰ παιδιὰ πού ἔχουν ζωηρὰν φαντασίαν ἔχου κἄποιαν προαίσθησιν διὰ τὸν φόβον.

— Ὑπάρχουν ἐπάνω κάτω τρεῖς φορές περισσότερα φοβησιάρικα κορίτσια παρὰ ἀγόρια. (Τὸ αἷτιον ὀφείλεται ἀναμφιβόλως εἰς τὴν εἰλικρινείαν τῶν κοριτσιῶν αἱ ὁποῖαι ἀνεπιτηδεύτως ἐπιδεικνύουν τὸν φόβον, πού τάγορα μὲ τὴν ἐπιτηδειότητα ἀποκρύπτουν.

— Ὁ φόβος εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον κωλυτικὰ αἰσθητά, σὰν τὸ γέλωτος.

Κατωτέρω ὁ ἴδιος ἔχει τὸ ἐξῆς παράδειγμα: κοντὰ σὲνα παρθεναγωγεῖο ἐπῆσε κεραυνός. Ἐξ ἐνστάτου ὄλαι αἱ μαθήτριά σου στρέφουσι πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ ὅταν τὴν εἶδον ἤρεμον ἠσύχασαν καὶ κῆτες. Ἐπειτα ὅσον ἀφορᾷ τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον τοῦ φόβου ὁ ἴδιος λέγει ὅτι δὲν πρέπει ποτὲ νὰ γίνεταί χρησις σωματικῶν ποιῶν, ἀπειλῶν καὶ ἐμπαιγμῶν. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀπορροῦνται τὰ συνήθη αὐτὰ καὶ κυρίως νὰ μὴ ὑπερεξάπτεται ἡ φαντασία κτλ.

Μία ἰδέα τοῦ Μετερλίχ περὶ ποιητῶν: Κατ' αὐτὸν πρέπει νὰ κρίνουσι τοὺς ποιητὰς ἀπὸ τοῦ νέου πού εἶδαν στὸ ὄραϊον ἢ στὴν ἀλήθειαν: ἓνα λουλουδί: ἓνα δάκρυο μιά σκιά, ἓνα χαμογέλωτος...

Καὶ μιά γνώμη τοῦ Φλεουχστερλέβεν περὶ φαντασίας.

Φαντασίαν ἔχουσι τὰ παιδιὰ πού ἐξαίφνα καθελικεύουσι τὸ μπασοῦνι τοῦ πατρὸς των καὶ τὸ παίρνουν γι' ἄλογο καὶ κυρίως πού τὰ κάμνει νὰ φοβῶνται. Οἱ κοιμώμενοι καὶ βλέπουσι τὰ ὄνειρα καὶ οἱ τρελλοὶ ἐξ οὗ καὶ τὰ παράδοξα πού εἰλικρινῶς πιστεύουσι.

Καὶ... οἱ ποιητὰι οἱ ὅποιοι μετέχουσι καὶ τῶν τριῶν τάξεων.

Ὁ Ἀγαθόπουλος ἔχει ἀρκετὰ χρέη πού τὸν σκοτίζουν. Μία μέρα πηγαίνει σ' ἓναν πλούσιον φίλον του καὶ τοῦ λέει:

— Σὲ παρακαλῶ δάνεισέ μου 10000 δραχμὰς νὰ πληρώσω μερικὰ χρέη πού ἔχω γιατί δὲν θέλω πεῖα νὰ χρεωστῶ κανένα.

— ἴ;

Εἶναι πάντοτε κενὸς νὰ σκέπτεται κανεὶς ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντα κενὸς διὰ νὰ πῆ ἐκεῖνο πού σκέπτεται.

Γ. Ι. Κέρ.

Ἀλληλογραφία.

57. Λύχν ἐνταῦθα. — Καλῶς ἤλθατε. Μὰς ἐράνη πολὺ μακρὰ ἡ ἀπουσία σας.

58. Γ. ἐνταῦθα. — Ὁ χορὸς τῆς μαγίσσης, μὲ τὸ μαγαριταροκένητο πασοῦμι καὶ μὲ τὸ ντέφι, δὲν ἐμάγευσσε μόνον τὸν χιονομάλλη γέροντα. Θὰ ἐξακολουθῆ νὰ μαγεύη τοὺς ἀναγνώστὰς τὰς πάντοτε. Ἐπιτρέπεται νὰ μὴ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν τὸ ὑστερογράφον: Ὁ ἦρωὸς τοῦ ὑστερογράφου, εἶνε κριτικὸς πολὺ λεπτός, ἀλλὰ καὶ καλλιτέχνης πολὺ ἐνθουσιώδης.

59. κ. Α. Θ. — Δακνόμεν ὑπ' ὄψιν τὴν παρατήρησίν σας. Ἀἱ εἰκόνες τοῦ πτωχοκομείου εἶνε δωρεὰ τῆς κ. Ἐλένης Νικολάου Ζαρίφη καὶ ὄχι ὡς ἀνακριτικῶς ἐσημειώθη ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ μας, τῆς κ. Γεωργίου Ζαρίφη.

60. Καμέλιαν. — Ἡ περὶ τῆς «συγγρόνου ζωγραφικῆς» μελέτη, τὴν ὁποῖαν ζητεῖτε μὲ τὴν λαχτάρα, ἀνετέθη εἰς κάλαμον εἰδικόν καὶ πολὺ χαριτωμένον. Διὰ τῆς ἀλληλογραφίας ἴσως θὰ ἐσημειῶντο ξηρὰ ξηρὰ, ὀνόματα μόνον διασήμων ζωγράφων, Ἐἴθε εὐχαριστημένη!

61. Ἀντιγόνη ἐνταῦθα. — Ἡ συμβουλὴ τῆς μητέρας εἶνε γραμμμένη ἀβίαστα καὶ μὲ πολλὴν διαύγειαν. Μὲ ἄλλο ψευδώνυμον μοῦ ἐστῆλατε καὶ ἄλλοτε ἔργα σας. Τὸ τελευταῖον εἶνε πολὺ ἀνώτερον.

Ἡ σκητὴ τῆς τελευταίας συγνευξέως μοῦ φαίνεται λιγὰκι ἀπίθανος. Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ τοῦ βράση γιατρικὰ, ἐνῶ ἡ συνέντευξις προϋποθέτει—ὅπως τὴν περιγράφετε—μυρίας προφυλάξεις, διὰ νὰ μὴ ἐγερθῆ ἡ ὑπεψία τοῦ γαμβροῦ, ὅτι ἡ μήτηρ εἶνε ἐν γνώσει. Τὸ ὅλον ὅμως διαβάσσεται πολὺ εὐχάριστα. Δὲν εἶνε διὰ τὸ καλαθίκι τῶν ἀπορριπτομένων. Τὸ φυλάττω.

62. κ. Κ. Στ. εἰς Τραπέζουνα. — Ἐπιστολὴ καὶ τσέκι ἐλήφθησαν! ἴσμοι καλῶς ἔχουσιν εὐχαριστοῦμεν ὅσον διὰ τὴν ἐπιστολὴν εἶναι δι' ἐμὲ ἀνεξήγητος. Κατ' ἰδιαιτέρον θὰ συμβαίη. Θὰ ἐξακριβώσω τὸ πρᾶγμα καὶ θὰ σὺς γράψω Ἐκεῖνο τὸ ὅποτον ἤμπορῶ νὰ σὺς εἶπω ἤδη εἶναι ὅτι ὁ Διευθυντὴς δὲν εὐθύνεται διὰ τὸν ἰδιωτικόν βίον σὺδενός, οὔτε ἔχει δικαίωμα νὰ ἀνέρχεται ἢ κατέρχεται εἰς τὰς πηγὰς τῆς ἐμπνεύσεως πανθομολογουμένων ἀριστουργημάτων.

63. Μὰξ, ἐνταῦθα. — Ὁρατον, σὺς εὐχαριστῶ, ἀλλὰ πρὸς πρόληψιν καθῆσθε συγνευξέως δὲν δημοσιεύομεν, κατ' ἀρχὴν, τίποτε μὲ ψευδώνυμον, ἐὰν δὲν ἠξυῦρῶμεν τὸ πραγματικόν ὄνομα τοῦ συγγραφέως. Σὺς περιμένω περὶ τὴν ἐνδεκάτην π. μ. τῆς προσεχοῦς Τετάρτης.

64. κ. Ν. Π. Π. εἰς Ἀθήνας. — Ὑστερα ἀπὸ πολλὰ ἐλήφθησαν τὰ τύχη. Σὺς γράφω εἰς τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος.

65. κ. Α. Π. εἰς Ἀθηροπούλ. — Δὲν θὰ λείψω νὰ κοινοποιήσω τὸν πόθο σας εἰς τὸν κ. Β. Πότε θὰ ἔχωμεν τὸ εὐτύχημα νὰ λάβωμεν χειρόγραφα σας;